

bestemmingsplan

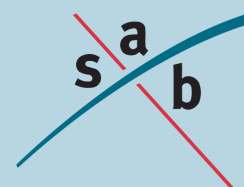
Tolkamer

gemeente Rijnwaarden

5 november 2013

projectnummer 110183

NL.IMRO.0196.BP6916Tolkamer2012-0004

INHOUD

TOELICHTING

1	INLEIDING	1
1.1	AANLEIDING	1
1.2	LIGGING PLANGEBIED	2
1.3	GELDENDE BESTEMMINGSPLANNEN	2
1.4	OPZET VAN HET BESTEMMINGSPLAN	4
2	HET PLAN	5
2.1	INLEIDING	5
2.2	HISTORISCHE ONTWIKKELING VAN RIJNWAARDEN EN TOLKAMER	5
2.3	RUIMTELIJKE STRUCTUUR PLANGEBIED	6
2.4	FUNCTIONELE STRUCTUUR	10
2.5	BEHEER VAN DE RUIMTE	10
2.6	ONTWIKKELING BOTERDIJK	13
3	HAALBAARHEID VAN HET PLAN	15
3.1	INLEIDING	15
3.2	WETGEVING EN BELEID	15
3.3	MILIEU	25
3.4	WATER	34
3.5	ECOLOGIE	40
3.6	ARCHEOLOGIE EN CULTUURHISTORIE	43
3.7	VERKEER EN PARKEREN	48
3.8	EXTERNE VEILIGHEID	49
3.9	ECONOMISCHE HAALBAARHEID	51
3.10	HANDHAAFBAARHEID	52
4	WIJZE VAN BESTEMMEN	53
4.1	ALGEMEEN	53
4.2	METHODIEK	53
4.3	BESTEMMINGEN	55
5	DE PROCEDURE	59
5.1	ALGEMEEN	59
5.2	OVERLEG	59
5.3	INSPRAAK	59

BIJLAGEN

- Bijlage 1: archeologische beleidskaart, BAAC, 25 januari 2012
- Bijlage 2: responsnota voorontwerpbestemmingsplan Tolkamer, gemeente Rijnwaarden, 28 november 2012
- Bijlage 3: archeologisch onderzoek Boterdijk
- Bijlage 4: quickscan natuurtoets Boterdijk 15-17 in Tolkamer
- Bijlage 5: bodemonderzoeken Boterdijk
- Bijlage 6: nota inspraak bestemmingsplan Tolkamer Boterdijk 2009
- Bijlage 7: vaststellingsbesluit d.d. 21 mei 2013

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Onlangs heeft de gemeente Rijnwaarden besloten de vigerende bestemmingsplannen, die voor haar grondgebied gelden, te actualiseren. Directe aanleiding hiertoe vormt de verouderde status van de geldende bestemmingsplannen alsmede vele mutaties die sinds de totstandkoming van deze bestemmingsplannen hebben plaatsgevonden. Tevens heeft de actualisatieslag een wettelijke grondslag. Op 1 juli 2008 is namelijk de (nieuwe) Wet ruimtelijke ordening (Wro) in werking getreden. Conform deze wetgeving moeten bestemmingsplannen binnen tien jaar na vaststelling geactualiseerd worden. Op basis van de wetgeving moeten bestemmingsplannen die voor 1 juli 2003 onherroepelijk zijn geworden, binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van de Wro, dus op 1 juli 2013, zijn vervangen door bestemmingsplannen die zijn vastgesteld conform de nieuwe Wro. Bestemmingsplannen die zijn vastgesteld tussen 1 juli 2003 en 1 juli 2008 dienen te worden vervangen binnen 10 jaar na vaststelling.

Voor de kern Tolkamer geldt dat er diverse bestemmingsplannen gelden die vastgesteld zijn voor 1 juli 2003. Deze dienen op basis van de Wro te worden vervangen. Tevens gelden er bestemmingsplannen die zijn vastgesteld tussen 1 juli 2003 en 1 juli 2008. Deze bestemmingsplannen worden eveneens meegenomen tijdens deze actualisatieslag.

De actualisatie moet leiden tot een actuele en uniforme opzet en systematiek voor de hele kern Tolkamer. Hierdoor ontstaat meer rechtszekerheid voor de burger, omdat voor de hele kern dezelfde regeling geldt. Deze regeling wordt tevens toegepast op de andere kernen binnen de gemeente Rijnwaarden, waardoor er voor alle kernen van de gemeente ongeveer dezelfde regeling geldt. Ook wordt met de actualisatie voldaan aan de gemeentelijke wens tot digitalisering en digitaal gebruik van de bestemmingsplannen, waarmee voorwaarden worden geschapen voor een betere uitwisseling en raadpleging van bestemmingsplannen. Het bestemmingsplan is hiermee geheel in lijn met de (nieuwe) Wro.

Voorliggend bestemmingsplan "Tolkamer" heeft een beheersgericht karakter. Dit houdt in dat de bestaande situatie van de kern Tolkamer, zoals die bij het opstellen van het bestemmingsplan bekend is, wordt vastgelegd. Daarnaast zijn plannen, die reeds bestuurlijk en maatschappelijk zijn geaccordeerd en waarover geen discussie meer bestaat, opgenomen. Dit betreffen bestemmingsplannen die zijn vastgesteld of projecten waarvoor vrijstelling is verleend en waarvoor de gehele ruimtelijke-juridische procedure reeds is afgerond. Tot slot is de ontwikkeling van het plan Boterdijk meegenomen in voorliggend bestemmingsplan. Dit plan heeft in 2009 voor inspraak ter inzage gelegen, maar is niet verder in procedure gebracht.

Het beheersgerichte karakter houdt echter niet in dat voornoemde ruimtelijke situatie voor de komende tien jaar wordt bevroren. Onnodige starheid van het plan moet worden voorkomen. Het is namelijk niet zinvol om voor elke wijziging een afzonderlijk bestemmingsplan te maken. Kleinschalige ontwikkelingsmogelijkheden, veelal op perceelsniveau, zoals uitbreiding, zijn dan ook meegenomen in voorliggend beheersgericht bestemmingsplan. Overige nieuwe ontwikkelingen op perceelsoverschrijdend niveau zijn niet meegenomen. Hiervoor kan zonodig een afzonderlijk bestemmingsplan worden gemaakt.

1.2 LIGGING PLANGEBIED

Globale ligging en begrenzing plangebied

Bron: Google Earth

Het plangebied omvat de bebouwde kom van Tolkamer van de gemeente Rijnwaarden. Het plangebied wordt globaal begrensd door:

- De rivier de Rijn in het zuiden;
- De Batavenweg in het oosten;
- De wijken De Erdwal en Vierkenshof in het noorden;
- De 's Gravenwaardsedijk, de Zwarteweg en de Grangesbergenlaan in het westen.

Bovenstaande afbeelding geeft een inzicht in de globale ligging en begrenzing van het plangebied. Voor de exacte begrenzing wordt verwezen naar de verbeelding, behorende bij dit bestemmingsplan.

1.3 GELDENDE BESTEMMINGSPLANNEN

Voorliggend plan herzielt de bestemmingsplannen die van kracht zijn in het plangebied alsmede alle partiële herzieningen en wijzigingen. Het betreffen de volgende plannen:

- De Krib 1978, vastgesteld door de gemeenteraad van Herwen en Aerdts op 28 juni 1979 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 21 januari 1980;
- De Krib 1982, uitwerkingsplan van De Krib 1978, vastgesteld door de gemeenteraad van Herwen en Aerdts en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland;
- De Krib 1984 nr. 1, vastgesteld door de gemeenteraad van Herwen en Aerdts op 30 augustus 1984 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 21 december 1984;

- De Erdwal 1985, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 27 februari 1986 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 24 juli 1986;
- De Erdwal 1989 nr. 1, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 14 november 1989 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 9 januari 1990;
- Tolkamer Navigatiepad 1990, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden 21 maart 1991 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 31 mei 1991;
- Tolkamer Tankstation Zwarteweg 1990, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 20 december 1990 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 10 april 1991;
- De Erdwal 1991, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 26 september 1991 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 6 februari 1992;
- Tolkamer-Overlaat 1993, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 10 mei 1994 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 13 december 1993;
- Tolkamer Burgemeester Daalderopstraat 1998, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 13 mei 1998 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 14 juli 1998;
- Tolkamer Kom 1999, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 20 juni 2000 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 4 oktober 2000;
- Tuindorp 1999, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 21 mei 2000 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 29 juni 2000;
- Tolkamer-oost 1999; De Krib 1-3, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 2 mei 2000 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 29 juni 2000;
- De Erdwal 2000; Boterdijk 56, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 15 mei 2001 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 9 augustus 2001;
- Tolkamer Lobede 2001, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 10 september 2002 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 14 januari 2003;
- Vierkenshof 2002, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 9 december 2003 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 18 mei 2004;
- Vierkenshof 2002 1^e partiële herziening 2005, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 26 september 2006 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 7 december 2006;
- Vierkenshof 2006, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 26 februari 2008 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 12 juni 2008;
- Tolkamer Promenadeplan, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 25 september 2007 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 28 maart 2008;
- Tuindorp Kerk, vastgesteld door de gemeente Rijnwaarden op 25 september 2007 en goedgekeurd door de Gedeputeerde Staten van Gelderland op 10 januari 2008;
- Bestemmingsplan Berenicestraat, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 11 oktober 2011;
- Bestemmingsplan Hinkeman Erdwal, vastgesteld door de gemeenteraad van Rijnwaarden op 28 april 2009.

1.4 OPZET VAN HET BESTEMMINGSPLAN

Het voorliggende bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding met bijbehorende regels en gaat vergezeld van een toelichting. Op de verbeelding zijn de onderscheiden bestemmingen door middel van kleuren en tekens aangegeven. De regels bevatten de inhoud van de bestemmingen. De verbeelding en de regels vormen de juridisch bindende elementen van het bestemmingsplan. De toelichting heeft geen rechtskracht, maar vormt niettemin een belangrijk onderdeel van het plan. De toelichting van dit bestemmingsplan geeft een weergave van de beweegredenen, de onderzoeksresultaten en de beleidsuitgangspunten die aan het bestemmingsplan ten grondslag liggen. Tot slot is de toelichting van wezenlijk belang voor een juiste interpretatie en toepassing van het bestemmingsplan.

De toelichting van dit bestemmingsplan is opgebouwd uit een vijftal hoofdstukken. Na dit inleidende hoofdstuk volgt in hoofdstuk 2 de beschrijving van het plangebied. Hierin wordt de ruimtelijke en functionele karakteristiek van de kern Tolkamer besproken. Tevens wordt ingegaan op de manier waarop het beheer van het plangebied is voorzien en de planologische afwegingen die hieraan ten grondslag liggen.

In hoofdstuk 3 komt de uitvoerbaarheid van het plan aan de orde. Vanuit de verschillende van invloed zijnde haalbaarheidsaspecten, waaronder ruimtelijk beleid en milieu, wordt in dit hoofdstuk beschreven waarom het beheergedeelte van voorliggend bestemmingsplan kan worden uitgevoerd.

In hoofdstuk 4 is de wijze van bestemmen aangegeven. Er wordt een antwoord gegeven op de vraag hoe hetgeen in voorliggend plan is vastgelegd juridisch wordt geregeld. Er wordt beschreven hoe de verbeelding en de regels zijn opgebouwd en welke bestemmingen er in het plan voorkomen. Ook wordt in dit hoofdstuk aangegeven hoe de regels moeten worden geïnterpreteerd en uitgelegd.

In het laatste hoofdstuk van dit bestemmingsplan wordt ingegaan op de procedure, die voorliggend bestemmingsplan doorloopt.

2 HET PLAN

2.1 INLEIDING

Voorliggend bestemmingsplan heeft een beheergericht karakter. In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe dit beheer er voor de diverse functies uit ziet en wat de reden voor dit beheer is. Hiertoe wordt in paragraaf 2.3 en 2.4 kort de ruimtelijke structuur beschreven en wordt aangegeven welke functies zich binnen het plangebied bevinden. Vervolgens wordt in paragraaf 2.5 ingegaan op het beheer van de functies en de achtergrond van dit beheer. Met name de planologische gedachte achter de bestemmingssystematiek is van belang.

2.2 HISTORISCHE ONTWIKKELING VAN RIJNWAARDEN EN TOLKAMER

De huidige gemeente Rijnwaarden is op 1 januari 1985 ontstaan uit de voormalige gemeente Pannerden en Herwen en Aerd. De gemeente bevat de kernen Pannerden, Herwen, Aerd, Tolkamer, Lobith en Spijk. Daarbij bevat de gemeente een groot buitengebied.

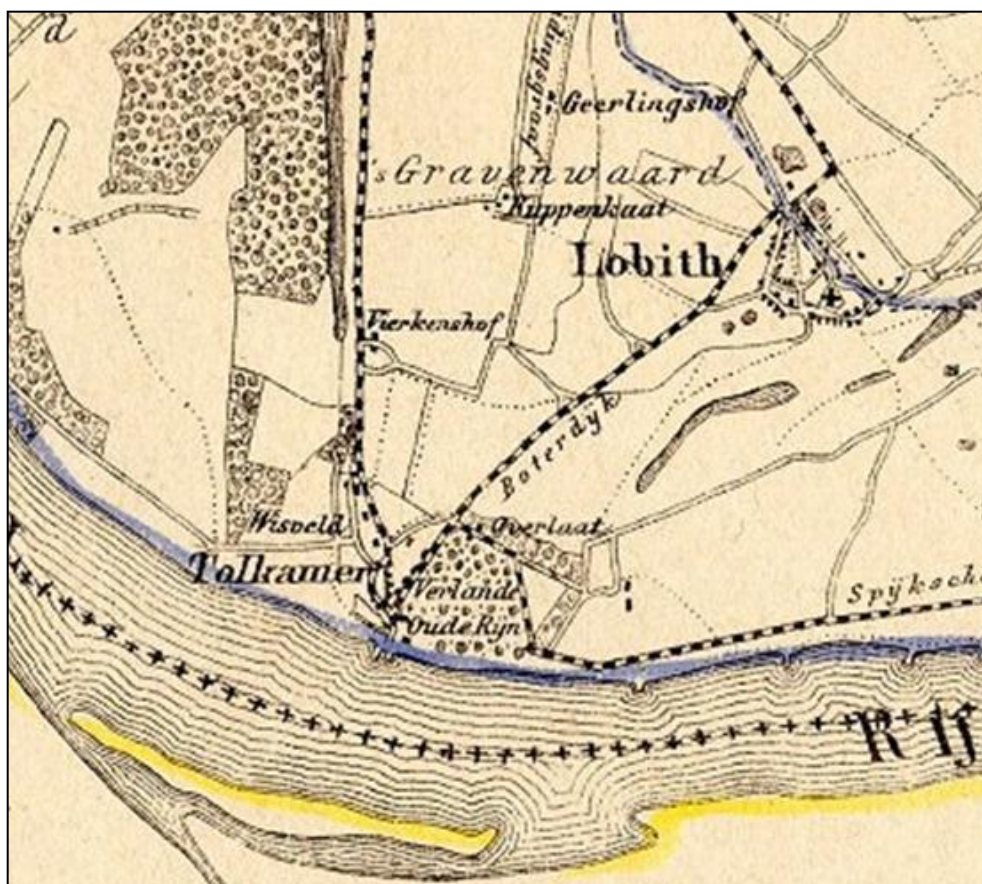
Van oudsher heeft de rivier de Rijn een grote invloed gehad op de ontwikkeling van de gemeente Rijnwaarden. In de loop der eeuwen heeft de Rijn zijn loop vaak verlegd. Om zich te beschermen tegen het hoge water werd de bebouwing vaak op opgehoogde delen (pollen) gebouwd. De bebouwing ontstond met name in de vorm van vrij korte boerderijreeksen. Daarnaast kwamen er her en der verspreide solitaire boerderijen (veelal op terpachtige verhogingen) en bebouwingslinten (vooral dijkbebouwing) voor. In het verleden zijn door de verplaatsende rivier en de overstromingen verschillende dorpen verzwolgen, zoals Oud Lobebe en Oud Herwen. Door de aanleg van dijken in de 14^e eeuw werd de loop van de rivier de Rijn steeds meer vastgelegd. Door het graven van het Pannerdens Kanaal was de Oude Rijn niet langer meer een rivierarm. De rivierarm en de geulen verzandden langzaam. Dit gebied, het Rijnstrangengebied, vormt inmiddels een belangrijk onderdeel van het natuurgebied de Gelderse Poort. Behalve dat de rivier een belangrijke invloed heeft gehad op het ontstaan van het landschap, was de rivier ook van economisch belang. Bedrijvigheid rondom de scheepvaart en de baksteenindustrie was en zijn nog steeds belangrijke pijlers van de lokale economie.

Tolkamer neemt in de historische dorpsvormen in de gemeente een aparte plaats in. De overige kernen zijn ontstaan uit agrarische dorpsgemeenschappen. Tolkamer is ontstaan als tolplaats en later als douaneplaats. Dit is herkenbaar in het (historische) bebouwingspatroon: met name aaneengesloten bebouwing. De overheidsgebouwen en beambtenwoningen onderscheidden zich qua architectuur en uitstraling duidelijk van de landelijke bebouwing in de omgeving.

Het dorp Tuindorp ten westen van Tolkamer is rond 1920 gebouwd door de naastgelegen Scheepswerf. Het dorp fungeerde als huisvesting voor de toen aangetrokken Poolse arbeiders. Deze arbeiders vertrokken weer snel, maar het dorp is blijven bestaan als wijk van Tolkamer.

In het begin van de jaren '60 verloor de overlaat zijn (water)functie en konden de gronden in gebruik genomen worden voor woningbouw. De eerste woonbebouwing werd aan de oostzijde van de Boterdijk gerealiseerd in een deel van de Ganzenwaarde (genoemd: woongebied De Overlaat). Ten noorden hiervan werd in de jaren '80 De Krib gerealiseerd. In de eerste helft van de jaren '90 is het terrein van de voormalige steenfabriek De Erdwal ten noorden van de historische kern bebouwd. Aansluitend aan De Erdwal is eind jaren '90 gestart met de wijk Vierkenshof. In 2004 is vervolgens gestart met de wijk Vierkenshof II. Naast deze uitbreidingslocaties werd vanaf halverwege de jaren '90 gewerkt aan een aantal inbreidingslocaties, zoals locaties aan de Rijnstraat, Lobede, Promenadeplan, 's Gravenwaardsedijk, Hoofdstraat en Boterdijk.

Op onderstaande afbeelding is de bebouwing van Tolkamer te zien in 1868. Duidelijk zichtbaar is dat er destijds nog weinig bebouwing aanwezig was.

Tolkamer rond 1868

Bron: www.atlas1868.nl

2.3 RUIMTELIJKE STRUCTUUR PLANGEBIED

2.3.1 *Wegenstructuur*

Tolkamer bestaat in hoofdlijnen uit twee oude bebouwingslinten, de vroegere Koningsstraat (Hoofdstraat)/Boterstraat en de 's Gravenwaardsedijk, die bij het oude veer samenkomen. In het wigvormige, relatief hoger gelegen tussengebied, liggen enkele dwarsstraten met bebouwing. Dit geheel vormt het historische dorpsgebied. Een bijzonder element is Tuindorp, dat op enige afstand van Tolkamer ligt. Men komt Tolkamer

binnen via de Boterdijk (vanuit Lobith), vanaf de Batavenweg (de Krib) of vanaf de Zwarteweg (Bijlandseweg). Bij de Hoofdstraat en de Tolstraat is de entree naar het centrum. Vanaf de kade is de Veerstraat de toegang naar het centrum. De volgende luchtfoto een duidelijk beeld van de wegenstructuur in Tolkamer.

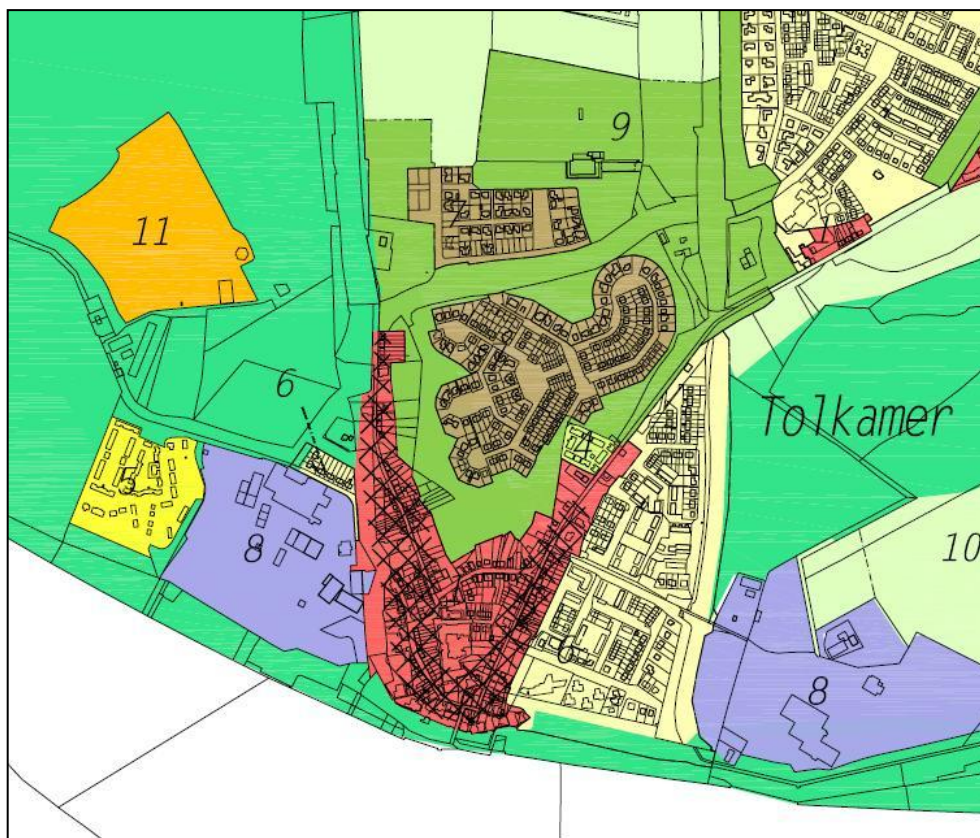
Luchtfoto van Tolkamer met haar wegenpatroon

2.3.2 **Bebouwingsstructuur**

De kern Tolkamer bestaat uit een aantal herkenbare ruimtelijke eenheden: het historische dorpsgebied, de tuindorpen Tolkamer en Julianaplein, de woonwijken De Overlaat, de Erdwal, De Krib en Vierkenshof, het bedrijventerrein en de groen- en sportgebieden in de kern.

Binnen het plangebied zijn diverse bebouwingsstructuren te onderscheiden, die zijn weergegeven in de afbeelding op de volgende pagina. Het betreft de volgende structuren:

- Historisch dorpsgebied (rood);
- Tuindorp Tolkamer en Julianaplein (geel);
- Naoorlogse woonuitbreidingen (lichtgeel);
- In/uitbreidingen vanaf de jaren '90 (bruin);
- Bedrijventerrein (paars);
- Parkachtige groengebieden en sportcomplexen (groen).

Bebouwingsstructuren in het plangebied

Bron: welstandsnota

Historisch dorpsgebied

Kenmerkend voor het historische dorpsgebieden is het kleinschalige besloten karakter. Nauwe licht gekromde straten en dicht opeen gebouwde bebouwing bepalen het beeld. De bebouwing is over het algemeen opgebouwd uit twee bouwlagen met een kap en de gevels kennen een verticale geleiding. Elke straat heeft haar eigen karakteristieken. De Koningstraat/Boterstraat kent een statige uitstraling. Herenhuizen, voormalige scheepvaartkantoren en hotels domineren het straatbeeld. De latere bebouwing kent een iets afwijkende plaatsing ten opzichte van de oorspronkelijke rooilijn. De bebouwing aan de 's Gravenwaardsedijk is minder aanzienlijk, maar door de knikken en krommingen in het straatverloop is er wel meer sfeer. De Binnenweg is een oude kortsluiting tussen de twee historische bebouwingslinten.

De Europakade, het verzorgingstehuis Lobede en de appartementencomplexen (jaren '90) zijn opgenomen in het historisch dorpsgebied, ondanks dat deze in een andere tijd gebouwd zijn.

Tuindorpen Julianaplein en Tolkamer

Het Julianaplein is een oude enclave met woningen voor arbeiders van de steenfabriek. Het is een doodlopende straat aan de voet van de dijk. De woningen zijn opgetrokken in roodbruine baksteen en de daken zijn belegd met rode dakpannen, met uitzondering van de kopwoningen. Die zijn belegd met zwarte dakpannen.

Het Tuindorp Tolkamer kent een eigen bebouwingsbeeld. De bouwblokken zijn symmetrisch uitgevoerd met verspringende rooilijnen, kaprichtingen en fraaie hoekoplossingen. De woningen aan de zuid- en oostrand zijn later gebouwd. De wijk heeft typische tuindorp karakteristieken: herhaling van vormen, massaverhoudingen, gevelindeling, kleur-

en materiaalgebruik. De woningen bestaan uit twee lagen met een kap, opgetrokken uit een lichte steen en gedekt met donkere pannen.

Naoorlogse woonuitbreidingen

De wijken De Overlaat en De Krib zijn aan de historische dorpskern gebouwd, en kenmerken zich als een naoorlogse woonwijk. De wijken kennen een eenvoudig orthogonaal stratenpatroon met brede overzichtelijke rechte straten. Rijenwoningen, afgewisseld met twee-onder-één-kapwoningen en vrijstaande woningen bepalen het beeld. De woningen bestaan uit één of twee bouwlagen met een kap. De gevels zijn opgetrokken in een bleke of roodbruine baksteen. De kozijnen zijn van hout, maar de klein varieert per project. De kappen zijn belegd met zwarte betonpannen. Opvallend is het frequent gebruik van rolluiken. Alle woningen hebben voortuinen.

In/uitbreidingen vanaf de jaren '90

De woonwijk De Erdwal kent bebouwing met één of twee bouwlagen met kap en een diversiteit aan materialen. De Erdwal is stedenbouwkundig gezien een op zich zelf staand wijkje. De wijk kent een geknikt stratenpatroon met veel doodlopende straten. Twee-onder-één-kapwoningen en vrijstaande woningen bepalen het beeld. Rijtjes komen incidenteel voor. Het gebied wordt omgeven door een brede zone van groen en water, waardoor de wijk min of meer los ligt van het dorp.

Vierkenshof is de meest recente uitbreiding in het noorden van de kern Tolkamer. Deze nieuwe wijk vormt een schakel tussen Tolkamer en Lobith die voorheen ruimtelijk van elkaar gescheiden lagen.

Bedrijventerrein

In het oosten van Tolkamer bevindt zich een bedrijventerrein. Een klein deel van dit bedrijventerrein is opgenomen binnen het plangebied. In dit gebied staan de wat grotere bouwvolumes in de vorm van bedrijfsgebouwen en loodsen. Bij enkele bedrijven komen bedrijfswoningen voor. De bebouwing, met uitzondering van de bedrijfswoningen, heeft overwegend platte daken. De verkavelingstructuur is overwogen rechtlijnig en rationeel.

Parkachtige groengebieden en sportcomplexen

Ten noorden van de historische dorpskern en rondom de woonwijken De Erdwal en Vierkenshof ligt een groot groen- en watergebied. Dit gebied wordt met name gebruikt om te recreëren en als buffergroen. Ook bevinden zich in dit gebied sportvoorzieningen.

2.3.3 Groen- en waterstructuur

De kern Tolkamer is gelegen in het buitengebied van de gemeente Rijnwaarden. De kern wordt aan vrijwel alle zijden omsloten door agrarische gronden en/of groengebieden. Aan de zuidzijde stroomt de Rijn. Ten noorden van Tolkamer bevindt zich de kern Lobith. In de oude kern van Tolkamer zijn nauwelijks groenvoorzieningen aanwezig. Het weinige groen wordt vooral gevormd door bomen. De Erdwal is een heel eigen wijkje, dat helemaal omgeven is door groen en water. Kenmerken voor Tolkamer is het 'waterfront'. De Europakade, het verzorgingshuis Lobede en de appartementencomplexen die daar in de jaren '90 zijn gebouwd, bepalen het gezicht van Tolkamer vanaf de rivier.

2.4 FUNCTIONELE STRUCTUUR

2.4.1 *Woonfunctie*

De hoofdfunctie binnen het plangebied is de functie wonen. Het wonen vindt in diverse vormen plaats. De woningen bestaan onder andere uit (voormalige) boerderijen, rijenwoningen, dubbele woningen en vrijstaande woningen of woningen boven winkels. Het overgrote deel van de woningen bestaat uit twee lagen met een kap, maar er komen ook woningen met maar één verdieping voor.

2.4.2 *Bedrijven, detailhandel, horeca en voorzieningen*

Her en der verspreid in het plangebied liggen bedrijven. De grotere bedrijven bevinden zich aan de randen van de kern, zoals onder andere aan de Zwarteweg, aan de 's Gravenwaardsedijk en aan de Batavenweg. In het centrum van Tolkamer bevinden zich nog enkele andere bedrijven.

Ondanks de omvang van het inwoneraantal heeft Tolkamer weinig winkels. In het oude deel van Tolkamer zijn nog enkele winkels en dienstverlenende bedrijven aanwezig. De reden van de beperkte aanwezigheid van de winkels is dat de voorzieningen gedeeld worden met Lobith.

Dit geldt ook voor sportvoorzieningen, al zijn deze juist in Tolkamer aanwezig. De sportvoorzieningen liggen in het noorden van het plangebied, ten noorden en oosten van de wijken De Erdwal en Vierkenshof.

In het zuiden van het plangebied liggen de horecavoorzieningen. Deze liggen met name aan en om de Rijnstraat en de Oude Bijlandseweg en aan de kade. In Tuindorp bevindt zich aan de Bernicestraat, in het zuidoosten van Tuindorp, een horecabedrijf.

Tolkamer beschikt niet over een eigen dorpshuis of jeugdhonk. In Vierkenshof is een grote speeltuin (speelveld) aanwezig.

Op het gebied van toerisme beschikt Tolkamer over een aantal voorzieningen aan de Europakade, alsmede over een TIP (toeristisch informatie punt).

Tolkamer bevat ook een aantal scholen en andere maatschappelijke voorzieningen. De maatschappelijke voorzieningen bevinden zich met name in het zuiden van het plangebied, onder andere een gezondheidscentrum en een basisschool.

2.5 BEHEER VAN DE RUIMTE

Het bestemmingsplan Tolkamer is een consoliderend bestemmingsplan, waarin geen nieuwe ontwikkelingen zijn voorzien. Dit houdt in dat de bestaande situatie, zoals die bij het opstellen van het bestemmingsplan bekend is, wordt vastgelegd. De gronden zijn daarbij bestemd volgens de landelijke systematiek "Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2008" (SVBP 2008).

Indien en voor zover zich binnen de planperiode van het bestemmingsplan Tolkamer (circa 10 jaar) alsnog nieuwe ontwikkelingen aandienen, zal op dat moment gezien moeten worden of daarvoor een afzonderlijke herziening van het bestemmingsplan kan worden gemaakt dan wel een afwijking kan worden verleend.

2.5.1 *Wonen*

De woonfunctie is de belangrijkste functie in het plangebied. Onderhavig bestemmingsplan is erop gericht de bestaande woningen te behouden. Wijziging van de woonfunctie in een andere functie is daarom niet toegestaan. Als gevolg van het beheergerichte karakter van het bestemmingsplan wordt evenmin voorzien in toevoeging van nieuwe woningen. Wel mogen bestaande woningen worden uitgebreid of veranderd binnen stedenbouwkundig aanvaardbare grenzen.

Aan huis verbonden beroepen en bedrijven

Bij de woonfunctie is er bewust voor gekozen om zogenaamde “aan huis verbonden beroepen” mogelijk te maken, zodat er tegemoet gekomen wordt aan de wens van vele mensen om op kleine schaal voor zichzelf te beginnen. Daarbij zorgt de mogelijkheid voor aan huis verbonden beroepen voor wat levendigheid in de wijk en het straatbeeld. Voorbeelden voor aan huis verbinden beroepen zijn een bouwkundig adviseur, notaris, huisarts, pedicure en dergelijke. Dit soort aan huis verbonden beroepen zorgen niet voor milieuhinder voor de omgeving en zijn goed ruimtelijke inpasbaar. Het aantal verkeersbewegingen kan hierdoor iets toenemen, maar dit extra verkeer valt weg tegen het overige verkeer dat een woonwijk of –buurt kent. Een voorwaarde bij het aan huis verbonden beroep is, dat het ondergeschikt is aan de woonfunctie. Een klein deel van de woning mag gebruikt worden voor de uitoefening van het beroep. Een andere voorwaarde is dat de bewoner van de woning ook de beroepsuitoefenaar moet zijn.

Dit plan biedt ook de mogelijkheid om “aan huis verbonden bedrijvigheid” toe te staan bij de woning. Gedacht zou bijvoorbeeld kunnen worden aan een kapper of elektricien die zelfstandig opereert. In de garage bij de eigen woning is een kleine voorraad aan spullen gelegen welke nodig zijn voor het werk. Voorts bezit deze bedrijfsvoerder, bijvoorbeeld in het geval van een elektricien, veelal een busje waarmee hij/zij naar de klant toegaat waar de werkzaamheden worden verricht. Dit bedrijf kan (onder specifieke voorwaarden en omstandigheden) best gevoerd worden in een woonwijk. Omdat bij aan huis verbonden bedrijvigheid de risico's voor de inpasbaarheid in de omgeving groter zijn dan bij aan huis verbonden beroepen is er voor gekozen deze bedrijvigheid pas toe te staan na een nadere afweging. Dit afwegingsproces vindt plaats via een binnenplanse afwijkingsmogelijkheid voor het college van Burgemeester en Wethouders.

Reclame-uitingen zijn alleen toegestaan voor zover deze ondergeschikt zijn aan en passend binnen de woonomgeving. Daarbij moet worden voldaan aan de voorwaarden, zoals opgenomen in de Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) en de welstandsnota.

2.5.2 *Maatschappelijke voorzieningen*

Er komen meerdere maatschappelijke voorzieningen voor in het plangebied, met name in het zuiden van het plangebied (oude deel van Tolkamer). Deze voorzieningen zijn van groot belang voor het dagelijkse functioneren en de leefbaarheid van een woonwijk of een kern. De bouwmogelijkheden bij deze functies zijn daarom ook wat groter dan bij de overige niet-woonfuncties. Hierbij is wel rekening gehouden met de nabijheid van wonin-

gen. Echt grootse bouwuitbreidingen zijn niet mogelijk in dit bestemmingsplan. De gebruiksmogelijkheden zijn ook ruim geformuleerd. Dit is gedaan omdat de verscheidenheid aan maatschappelijke voorzieningen groot is.

Een niet-maatschappelijke functie is pas na een nieuw ruimtelijke-juridisch afwegingsproces, zoals een nieuw bestemmingsplan, mogelijk op de plaats van de maatschappelijke functie.

2.5.3 *Bedrijven, sportvoorzieningen, horeca, recreatie, detailhandel en dienstverlening*

De bedrijvigheid in het plangebied bestaat, naast nutsvoorzieningen, uit diverse bedrijven binnen het plangebied. Deze zijn bestemd als 'Bedrijf'.

In het algemeen geldt volgens de huidige inzichten dat zwaardere categorieën bedrijvigheid niet zonder meer thuis hoort in een woongebied. Zware bedrijvigheid is dan ook bewust uitgesloten. De in de woongebieden van het plangebied aanwezige bedrijvigheid is positief bestemd en heeft beperkte bouwmogelijkheden gekregen. Zo wordt vanuit het oogpunt van rechtszekerheid en van een goede ruimtelijke ordening de beste optie gekozen. Beperkte uitbreidingen in het kader van een gezonde bedrijfsvoering zijn wel mogelijk. Volgens vaste jurisprudentie is het toestaan van geen enkele uitbreidingsmogelijkheid niet toegestaan, tenzij daar zéér dringende redenen voor zijn. Dergelijke situaties komen in dit bestemmingsplan niet voor.

Als een bedrijf meer bebouwing wenst dan binnen dit plan mogelijk is, of een ander gebruik c.q. het toelaten van een ander bedrijf, dan is daarvoor een nieuw afwegingsproces nodig. Een verzoek daartoe wordt terughoudend tegemoet getreden, waarbij naar alle belangrijke aspecten wordt gekeken zoals geluid, geur, verkeer, visuele uitstraling, bouwmassa et cetera. Een gehele of gedeeltelijke verplaatsing van de activiteiten behoort tot de mogelijkheden. Voorliggend bestemmingsplan biedt het juiste strakke bouwregime dat past bij de bedrijfsfunctie in deze omgeving.

Bestaande bedrijfswoningen worden toegelaten bij genoemde functies, nieuwe niet.

De in het plangebied aanwezige nutsvoorzieningen zijn voorzien van een specifieke aanduiding. Deze nutsvoorzieningen zijn bestemd als 'Bedrijf' met de aanduiding 'nutsvoorziening'.

Binnen het plangebied komen ook dienstverlenende bedrijven, kantoren, horeca en detailhandel voor. Voor wat de systematiek is aangesloten bij die van de bestemming bedrijf. De gebruikt bestemmingen zijn 'Detailhandel', 'Gemengd', 'Kantoor', 'Horeca' en 'Dienstverlening'.

De sportvoorzieningen zijn bestemd tot 'Sport'. Het recreatieve terrein in het oosten van het plangebied is bestemd als 'Recreatie'.

2.5.4 *Agrarische percelen*

In het plangebied bevinden zich enkele agrarische percelen, deze zijn onbebouwd. Deze percelen zijn bestemd als 'Agrarisch'. Er zijn binnen deze bestemming geen bouwmogelijkheden voor gebouwen opgenomen. De agrarische percelen vervullen, naast een agrarische functie, eveneens recreatieve en waterhuishoudkundige functies.

2.5.5 Groen, verkeer en water

De openbare gebieden van het plangebied, waaronder de wegen, zijn flexibel bestemd. Deze hebben de bestemming Verkeer en Verkeer - Verblijfsgebied gekregen. Dit is gedaan om aan de praktijk van alle dag tegemoet te komen. De inrichting van de openbare ruimte wil namelijk nog wel eens veranderen. De loop van een wandelpad, de aanpassing van een bocht in een weg en het verleggen van een groenstrook zal binnen de plantermijn op meerdere locaties kunnen voorkomen. Dit plan voorziet in die aanpassingen. Het openbare gebied blijft na een herinrichting nog steeds een openbaar gebied.

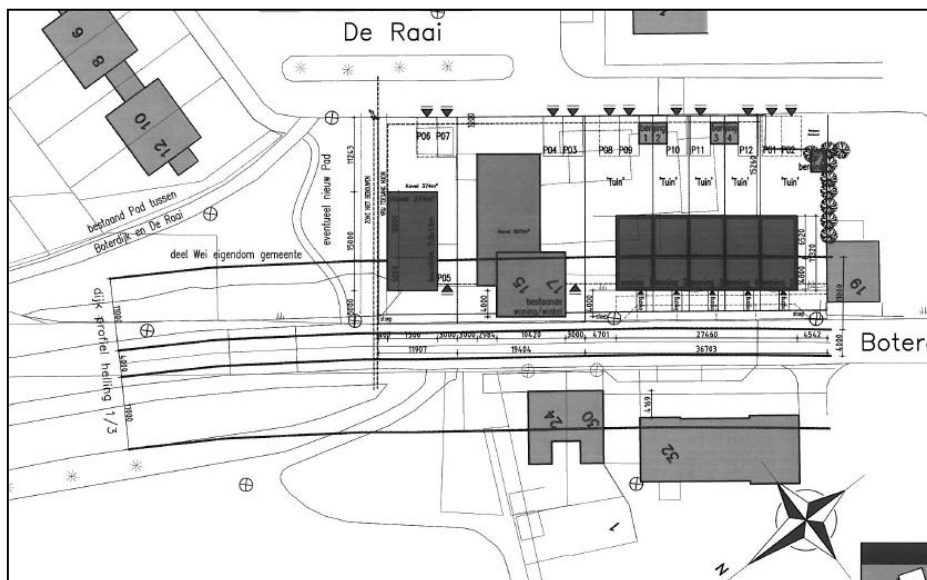
De Batavenweg is bestemd als 'Verkeer'. Hierbij is niet gekozen voor een flexibele bestemming zoals hierboven. Er wordt vanuit gegaan dat de loop van deze weg niet veel zal wijzigen en dat de wijzigingen kunnen worden ingepast binnen de bestemming 'Verkeer'.

De grotere groene gebieden, zoals een plantsoen, zijn bestemd als 'Groen'. De kleinere groengebieden zijn opgenomen in de bestemming 'Verkeer-Verblijfsgebied' ten behoeve van de flexibiliteit van het plan. De grotere waterstructuren zijn bestemd als 'Water', de kleinere waterstructuren zijn eveneens opgenomen in de bestemming 'Verkeer-verblijfsgebied'.

2.6 ONTWIKKELING BOTERDIJK

Voor de percelen aan de Boterdijk 15 en 17 te Tolkamer is een plan gemaakt voor de bouw van 6 eengezinswoningen. Het plan betreft de herontwikkeling van een bestaande bedrijfslocatie. Het huidige bestemmingsplan maakt het realiseren van het voorgenomen plan niet mogelijk. De gemeente Rijnwaarden heeft echter aangegeven te willen meewerken aan de realisatie van het plan. Om die reden is de ontwikkeling opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan. Voor deze ontwikkeling is in 2009 eerder een bestemmingsplanprocedure gestart en inspraak gevoerd. Het inspraakverslag is als bijlage bij dit bestemmingsplan gevoegd.

In het plan wordt de bedrijfsfunctie op de locatie grotendeels opgeheven en de bebouwing gesloopt. De functie wordt omgezet naar een woonfunctie voor 6 woningen. In navolgende afbeelding zijn de nieuwe woningen in donkergrijs weergegeven.

Aangezien het plan wordt gerealiseerd op een historische dijk, wordt aangesloten bij de maat en de schaal van de omringende bebouwing. De dijkbebouwing in het centrum van Tolkamer, aan de Hoofdstraat, kenmerkt zich door een relatief hoge bebouwingsdichtheid en weinig doorzichten naar achtergelegen gebieden. De bebouwing bestaat hier uit panden met een voorname uitstraling. De verder van het centrum gelegen bebouwing kent een lagere dichtheid en de opzet wordt ruimer waardoor de doorzichten naar het achtergelegen gebied makkelijker wordt. Aan de overzijde van de projectlocatie is een verdichting in de dijkbebouwing. Aan de westzijde heeft de Boterdijk verder een relatief open karakter en staat slechts her en der bebouwing. De voorwaarde voor de nieuwe bebouwing is dat deze moet passen in de open sfeer. Om die reden is gekozen voor openingen in het bebouwingsbeeld en is er ruimte voor doorzichten naar het achtergelegen terrein. Om aan te sluiten bij de bebouwing in de directe omgeving, is in de architectuur gezocht naar een passende geleding van de nieuwbouw. Hiertoe richt de bebouwing zich primair op de dijk en accentueert deze de lengterichting van de Boterdijk. Omdat variatie in de rooilijn, een van de karakteristieke kenmerken is van de dijkbebouwing in Tolkamer, verspringt de nieuwbouw ten opzichte van de bestaande bebouwing.

3 HAALBAARHEID VAN HET PLAN

3.1 INLEIDING

15

Om te bepalen of een bestemmingsplan uitvoerbaar is, moet het plan voldoen aan verschillende randvoorwaarden en uitgangspunten. Om dit te bepalen wordt er in eerste instantie gekeken naar het algemene ruimtelijk beleid en het beleid met betrekking tot wonen van het rijk, de provincie, de regio en de gemeente. Vervolgens wordt er gekeken naar de haalbaarheidsaspecten milieu (milieuzonering, bodem, geluid), water, ecologie, archeologie en cultuurhistorie, verkeer en parkeren en externe veiligheid. Hierin wordt eerst het beleidskader geschetst, waarna er ingegaan wordt op het plangebied. De ontwikkelingen binnen het plan mogen niet leiden tot negatieve effecten op deze aspecten. Dit geldt natuurlijk ook andersom, de aspecten mogen geen negatieve effecten hebben op het plan. Tenslotte wordt aangetoond dat het plan economisch uitvoerbaar is en wordt aangegeven op welke wijze de handhaving geregeld is.

Het onderhavige bestemmingsplan is, ondanks het conserverende karakter, getoetst voor wat betreft de uitvoerbaarheid ervan op bovengenoemde aspecten. In dit hoofdstuk is aangegeven wat hiervan de resultaten zijn.

3.2 WETGEVING EN BELEID

Alvorens een bestemmingsplan te kunnen opstellen is het noodzakelijk te bekijken welke wettelijke kaders en welke beleidslijnen zowel de gemeente als ook andere overheden uitgezet hebben. In deze paragraaf wordt kort ingegaan op het nationale, provinciale, regionale en gemeentelijke beleid en de wettelijke kaders. De beleidsvelden werken slechts beperkt door in dit bestemmingsplan door het beheergerichte karakter van dit bestemmingsplan.

3.2.1 *Rijksbeleid*

Wet ruimtelijke ordening (Wro)

De Wro is een wet die regelt hoe ruimtelijke plannen in Nederland tot stand komen en gewijzigd kunnen worden. Zowel het Rijk, de provincies als de gemeenten hebben de bevoegdheid om ruimtelijke plannen op te stellen. Hiervan is het bestemmingsplan het belangrijkste (juridisch bindende) instrument. De wet bepaalt verder onder andere de taken van de overheid en de rechten en plichten van burgers, bedrijven en instellingen.

Zoals al in de inleiding van deze toelichting is beschreven, moeten bestemmingsplannen op grond van de Wro, binnen vijf of tien jaar na inwerkingtreding van deze wet, zijn vervangen door bestemmingsplannen die zijn vastgesteld conform de nieuwe Wro. Om deze reden is dit actualisatiebestemmingsplan voor de kern Tolkamer opgesteld.

Onderdeel van de Wro is dat nieuwe bestemmingsplannen digitaal raadpleegbaar moeten zijn. Onderhavig bestemmingsplan voldoet hieraan. De juridisch bindende onderdelen, de verbeelding en de regels, zijn opgesteld conform de nationale Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2008 (SVBP2008) en de Parktijkrichtlijn Bestemmingsplannen (PRBP2008). Het bestemmingsplan voldoet aan de IMRO 2008.

Wet algemene bepalingen omgevingsvergunning (Wabo)

De Wabo regelt de omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning is één geïntegreerde vergunning voor bouwen, monumenten, ruimte, natuur en milieu, die leidt tot:

- een betere dienstverlening aan bedrijven en burgers;
- minder administratieve lasten voor bedrijven en burgers;
- kortere procedures;
- op elkaar afgestemde voorschriften.

Zodra onderhavig bestemmingsplan is vastgesteld, is het mogelijk om, onder voorwaarden, met behulp van een omgevingsvergunning af te wijken van het bestemmingsplan. Verder kunnen kleine ingrepen door middel van de omgevingsvergunning, zoals het aanleggen van een inrit, het kappen van bomen, en dergelijke, gerealiseerd worden.

Algemene Maatregel van Bestuur Ruimte (AMvB Ruimte)

De inwerkingtreding van de Wro heeft gevolgen gehad voor de doorwerking van het nationale ruimtelijke beleid. De kern van de Wro is dat alle overheden hun ruimtelijke belangen vooraf kenbaar maken en aangeven langs welke weg zij die belangen denken te realiseren. Het rijk en de provincies richten zich voortaan uitsluitend op daadwerkelijke nationale en provinciale belangen. Ook moeten het rijk en de provincies duidelijk maken of de borging van een nationaal of provinciaal belang gevolgen heeft voor de ruimtelijke besluitvorming door provincies en gemeente. De provincies en gemeenten moeten zich houden aan de nationale en provinciale belangen en deze verwerken in hun ruimtelijke plannen.

De nationale belangen van het rijk zijn opgesteld op basis van onder andere de Nota Ruimte en de Planologische Kernbeslissingen (PKB's). Beleidsvoornemens uit de Nota Ruimte en een aantal andere voormalige PKB's zijn opgenomen in de AMvB Ruimte. De AMvB Ruimte bevat onder andere juridische kaders voor onder meer het bundelen van verstedelijking, de rijksbufferzones, Nationale Landschappen, de Ecologische Hoofdstructuur, de kust, de grote rivieren, militaire terreinen, de mainportontwikkeling van Rotterdam en de Waddenzee.

De AMvB Ruimte is op 17 december 2011 grotendeels vastgesteld. De AMvB Ruimte wordt in juridische termen aangeduid als: Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro).

Nota Ruimte

De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland. Het bevat de ruimtelijke bijdrage aan een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land. Het kabinet schept ruimte voor ontwikkeling uitgaande van het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet' en verschuift het accent van het stellen van ruimtelijke beperkingen naar het stimuleren van gewenste ontwikkelingen. De Nota Ruimte ondersteunt gebiedsgerichte ontwikkeling, waarin alle betrokken partijen kunnen participeren.

Het rijk richt zijn aandacht vooral op de Nationale ruimtelijke hoofdstructuur (RHS). Het gaat daarbij bijvoorbeeld om versterking van de dynamiek in de Nationale stedelijke netwerken en om waarborging van de kwaliteit van de Ecologische Hoofdstructuur en de Nationale Landschappen.

De gemeente Rijnwaarden ligt onder de invloedssfeer van het nationaal stedelijk netwerk rond Arnhem en Nijmegen. Op het grondgebied van Rijnwaarden zijn de uiterwaarden en de Rijnstrangen aangegeven als natuurgebied. Deze gebieden maken deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. Voorts zijn het rivierengebied tussen de Nederlands-Duitse grens en (globaal) de steden Arnhem en Nijmegen aangegeven als het Nationaal Landschap "De Gelderse Poort". Vanaf de Veluwe in zuidoostelijke richting (Montferland, rivierengebied) is een "robuuste verbinding" aangegeven.

Het dorp Tolkamer valt buiten de RHS. Het kabinet streeft buiten de RHS naar basiskwaliteit en bereikbaarheid voor steden en dorpen. In de steden en dorpen wordt het draagvlak voor voorzieningen ondersteund. Het rijk beperkt zich tot het aangeven van kaders en normen. Uitgangspunt is dat iedere gemeente voldoende ruimte wordt geboden om te voorzien in de natuurlijke bevolkingsaanwas. Dat geldt ook voor de meer landelijke gebieden. Het is de bedoeling dat nieuwe bebouwing grotendeels geconcentreerd tot stand komt. Dat wil zeggen in bestaand bebouwd gebied, aansluitend op het bestaande bebouwde gebied of in nieuwe clusters van bebouwing daarbuiten. De ruimte die in het bestaand stedelijk gebied aanwezig is, moet door verdichting optimaal worden gebruikt. Revitalisering, herstructurering en transformatie van woon- en werkgebieden is cruciaal om de ruimtelijke doelen van het kabinet te halen. Het rijk stimuleert herstructurering en transformatie van zowel (verouderde) wijken als bedrijventerreinen. Het is voor het rijk belangrijk dat betrokken overheden voldoende ruimte reserveren voor groengebieden en andere recreatiemogelijkheden om de stad en dat recreatieve landschappen ontstaan en/of behouden blijven.

Nota Wonen

De Nota Wonen 'Mensen, wensen, wonen', 'Wonen in de 21^e eeuw', gaat over het woonbeleid voor de komende tien jaar met een doorkijk naar de decennia die daarop volgen.

Het woonbeleid voor de komende tien jaar richt zich op vijf kernopgaven:

1. Het vergroten van de zeggenschap over de woning en de woonomgeving. Op dit moment werkt de woningmarkt zodanig dat veel mensen hun woonwensen onvoldoende kunnen honoreren. Om dit te verbeteren moet de zeggenschap van zowel kopers als huurders worden vergroot;
2. Het scheppen van kansen voor mensen in kwetsbare posities. Bepaalde groepen in de samenleving dreigen de aansluiting te verliezen met de grote groepen die het voor de wind gaat. Het kabinet wil ook via het woonbeleid deze aansluiting behouden en verbeteren;
3. Het bevorderen van wonen en zorg op maat. Het aantal mensen dat zorg nodig heeft, neemt in de toekomst fors toe. Het woonbeleid wil die ontwikkeling bevorderen door op maat gesneden woon- en zorgarrangementen te realiseren die nauw aansluiten bij de (individuele) behoeftes en wensen van de zorgbehoevenden;
4. Het verbeteren van de stedelijke woonkwaliteit. De kwaliteit van het wonen in de steden blijft achter bij die elders in het land. Met het Grotestedenbeleid en het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) wordt de stedelijke woonkwaliteit verbeterd. De ambities op dit gebied worden aanzienlijk verhoogd;
5. Tegemoet komen aan de groene woonwensen. Er is bij de burgers een grote belangstelling om ruim en groen te wonen. Het woonbeleid richt zich op het faciliteren van deze woonwensen zonder dat daarbij natuurwaarden en ruimtelijke kwaliteiten worden geschaad.

Conclusie

Op basis van de Wro, de Wabo en de AMvB Ruimte is dit bestemmingsplan opgesteld. De wettelijke vereisten hieruit zijn opgenomen binnen dit bestemmingsplan.

De Nota Ruimte en de Nota Wonen zijn niet of nauwelijks direct van invloed op het bestemmingsplan Tolkamer, aangezien dit bestemmingsplan hoofdzakelijk voorziet in het beheer van de bestaande ruimtelijke situatie en de bestaande ruimtelijke structuur. Nieuwe ontwikkelingen worden niet mogelijk gemaakt.

3.2.2 Provinciaal beleid

Streekplan Gelderland 2005

Het ruimtelijk beleid van de provincie Gelderland tot 2015 is vastgelegd in het Streekplan Gelderland 2005. Met de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening op 1 juli 2008 heeft het Streekplan Gelderland 2005 de status van structuurvisie gekregen. Dat betekent dat de inhoud van het streekplan voor de provincie de basis blijft voor haar eigen optreden in de ruimtelijke ordening.

De provinciale ruimtelijke hoofdstructuur uit het streekplan is opgebouwd uit het rode raamwerk, het groenblauwe raamwerk en de multifunctionele gebieden. Het rode raamwerk heeft betrekking op 'hoogdynamische' functies, zoals stedelijke functies, hoofdinfrastructuur en intensieve vormen van recreatie en agrarische teelten. Functies die afhankelijk zijn van een lage ruimtelijke dynamiek zijn opgenomen in het groenblauwe raamwerk: de ecologische hoofdstructuur (EHS), waardevolle open gebieden en gebieden waar meer ruimte voor water moet worden gecreëerd. De aandacht van de provincie richt zich vooral op de bovenvermelde gebieden. Met het multifunctionele gebied heeft de provincie een beperkte bemoeienis. Hier is meer planologische beleidsvrijheid voor (samenwerkende) gemeenten. Het multifunctionele gebied omvat de steden, dorpen en buurtschappen buiten de provinciale ruimtelijke hoofdstructuur, de waardevolle landschappen en het multifunctionele platteland.

In Rijnwaarden maken de uiterwaarden en het Rijnstrangengebied deel uit van het groenblauwe raamwerk. De uiterwaarden zijn aangewezen als EHS-natuur en het Rijnstrangengebied is een combinatie van EHS-natuur en EHS-verweving. De kern Tolkamer behoort tot het overig bebouwd gebied. Hier heeft de gemeente dus meer beleidsvrijheid, maar dient zij wel rekening te houden met de aanwezige landschapswaarden.

De gemeente Rijnwaarden valt ook binnen het regionaal netwerk Stadsregio Arnhem Nijmegen, zoals deze bepaald is in het Streekplan. De stadsregio Arnhem Nijmegen heeft in samenspraak met de provincie Gelderland een Regionale Structuurvisie voor dit gebied opgesteld. Op deze structuurvisie wordt in de volgende paragraaf verder ingegaan.

Ruimtelijke verordening Gelderland

Met de ruimtelijke verordening stelt de provincie Gelderland regels aan bestemmingsplannen van gemeenten. De provincie richt zich hierbij op onderwerpen die van provinciaal belang zijn, zoals verstedelijking, natuur, Nationale Landschappen, water en glastuinbouw. De regels in de ruimtelijke verordening zijn gebaseerd op de provinciale structuurvisie (voorheen Streekplan Gelderland 2005), streekplanuitwerkingen en -herzieningen. De verordening is slechts een juridische vertaling van dit beleid, er is geen nieuw beleid aan toegevoegd.

Demografische ontwikkeling, woningbouw en ruimtelijke kwaliteit

Steeds meer gemeenten en regio's krijgen de komende twintig jaar te maken met een afname van het aantal inwoners, huishoudens en potentiële beroepsbevolking. Deze demografische krimp heeft gevolgen voor de woningmarkt, arbeidsmarkt en bedrijvigheid. Volgens de regionale beleidsprognose krijgt in de periode tot 2040 een derde van alle Nederlandse gemeenten te maken met afname van het inwonertal. Gemeenten moeten zich zo snel mogelijk voorbereiden op deze krimp.

In het Gelderse woningbouwprogramma (KWP-3) is per regio aangegeven hoe de woningvoorraad zich de komende tien jaar zou moeten ontwikkelen, zowel kwantitatief als kwalitatief. Begin 2010 zijn met de regio's afspraken gemaakt over de benodigde groei van de woningvoorraad in de periode 2010-2020. In deze periode moeten 69.000 woningen aan de woningvoorraad worden toegevoegd (in de periode 2000-2010 ging het nog om 98.000 woningen). In de periode 2020-2030 moeten er nog maar circa 33.000 woningen bij komen.

Anticiperen op krimp kan door woningbouwprogramma's en plannen voor bedrijventerreinen te herprogrammeren, door voorzieningen meer te concentreren en door het stimuleren van sloop en herstructurering van woonwijken, winkelgebieden en bedrijventerreinen. De plancapaciteit (zowel in kwantiteit als kwaliteit) van de verschillende regio's binnen de provincie moeten goed worden afgestemd op de behoefte en de vraag, tevens moeten gemeenten de regionale programmering goed op elkaar afstemmen. Hierbij geldt dus: de juiste woning, op het juiste moment, op de juiste plek.

Regio's en gemeenten moeten nieuwe woningbouwprogramma's opstellen die voldoen aan de uitgangspunten van het KWP-3 en die gebaseerd zijn op de vraag en behoefte op de woningmarkt, zowel kwalitatief als kwantitatief. Hiervoor moet een lokaal woningmarktonderzoek uitgevoerd worden waarin gekeken wordt naar de demografische trends en de autonome woningbehoefte. In het nieuwe woningbouwprogramma moeten tevens de mogelijkheden die de bestaande woningvoorraad biedt voor de woningvraag bekeken worden, een motivering bevatten van de keuze van plek(ken) om de gewenste soort woningen te realiseren en een visie bevatten hoe een duurzame ruimtelijke kwaliteit kan worden bereikt op binnenstedelijke locaties wanneer het keuzeproces er toe leidt dat de aanpak van die plekken minder prioriteit krijgt.

Conclusie

Het Streekplan Gelderland 2005, de Ruimtelijke Verordening Gelderland en de nota 'Demografische ontwikkeling, woningbouw en ruimtelijke kwaliteit' zijn niet of nauwelijks direct van invloed op het bestemmingsplan Lobith. Dit komt omdat voorliggend bestemmingsplan hoofdzakelijk voorziet in het beheer van de bestaande ruimtelijke situatie en de bestaande ruimtelijke structuur. Nieuwe ontwikkelingen worden niet mogelijk gemaakt. De regels uit de ruimtelijke verordening die van toepassing zijn voor het plangebied, zijn wel in de regels behorende bij dit bestemmingsplan opgenomen. Op basis van de nota 'Demografische ontwikkeling, woningbouw en ruimtelijke kwaliteit' heeft de gemeente een nieuwe woonvisie opgesteld.

3.2.3 *Regionaal beleid*

Regionaal Plan 2005-2020

Met het Regionaal Plan 2005-2020 Stadsregio Arnhem Nijmegen, 'Werken aan een aantrekkelijke en concurrerende stadsregio in Noordwest Europa' legt de Stadsregio beleidsambities vast voor de ontwikkeling van de regio. Het Regionaal Plan betreft een regio-specifieke uitwerking van voornoemd streekplan.

Het doel van dit Regionaal Plan is het werken aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat van de regio Arnhem-Nijmegen voor haar inwoners, ondernemers en bezoekers. De Stadsregio wil burgers en bedrijven aan de regio binden door hen mogelijkheden te bieden om in een mooi en aantrekkelijk landschap te wonen en te werken. Daarnaast acht ze het snel en comfortabel kunnen verplaatsen van groot belang.

Transformatie van het bestaand stedelijk en landelijk gebied staat in het plan centraal, hetgeen op drie manieren kan worden bereikt. Allereerst door middel van herstructurering, waarmee verouderde gebieden worden aangepakt. Daarnaast is intensivering van belang. Hiermee kunnen nieuwe functiecombinaties en meervoudig ruimtegebruik worden gerealiseerd. Tot slot leidt transformatie tot functieverandering. In onbruik geraakte terreinen worden herontwikkeld en de nieuwe bestemmingen worden gerealiseerd.

Verstedelijkingsvisie 2010-2020, Stadsregio Arnhem Nijmegen

De verstedelijkingsvisie 'Van Koers naar Keuze' (vastgesteld op 30 juni 2011) is een nadere uitwerking van de uitgangspunten van het Regionaal Plan 2005-2020. Het is tevens een herijking van dit plan, omdat er ingespeeld is op nieuwe ontwikkelingen. In deze visie is een nadere uitwerking van de regionale verstedelijkingsopgave voor de periode 2010-2020.

Algemene visie

De nota geeft aan dat de Stadsregio Arnhem Nijmegen zich wil ontwikkelen tot één stadsregio, een volwaardig samenhangend netwerk, met een sterke (inter)nationale concurrentiepositie. De regio wil de economische kracht van de grote steden benutten, het landschap inzetten als kwaliteit van de leefomgeving en inspelen op de vraag van de consument op het gebied van wonen, werken en mobiliteit.

Wonen

De bevolkingsprognoses voor de periode 2010-2020 en 2020-2040 wijzen nog steeds op een groei voor de stadsregio, al vlakt deze steeds meer af. Binnen de regio komen er echter grote verschillen voor in tempo van bevolkingsontwikkeling: een aantal gebieden krijgt te maken met een afname van het inwonertal, terwijl er ook duidelijk groeiende delen zijn. Met het rijk heeft de stadsregio afgesproken om in de periode 2010-2020 circa 26.000 woningen te bouwen. Dit was tevens het uitgangspunt in de afspraken met de provincie Gelderland in het kader van het Kwalitatief WoonProgramma 3.

Werken

De economische groei en de bevolkingsontwikkeling bepalen in belangrijke mate de behoefte aan werklocaties, infrastructuur en openbaar vervoer. De komende jaren wordt er gewerkt aan een goed economisch vestigingsklimaat voor ondernemers in combinatie met een goede bereikbaarheid en investeringen die zich richten op het verbeteren en ontwikkelen van kansrijke economische clusters (health, halfgeleiders, EMT, mode en vormgeving, toerisme). De bestaande sterke basiseconomie (o.a. logistiek en detailhandel) is hierin essentieel. Daarnaast is er sprake van een overaanbod aan bedrijventerreinen ten opzichte van de vraag. Zorgvuldigheid in ruimtegebruik en kwaliteit van bedrijventerreinen zal bepalend zijn in de regionale keuzes binnen deze problematiek.

Mobiliteit

Naast een goed woon- en werkklimaat draagt ook een goede interne en externe bereikbaarheid bij aan de kwaliteit van het vestigingsklimaat. Deze bereikbaarheid is uitermate belangrijk om te kunnen functioneren als één samenhangend stedelijk netwerk met goede verbindingen tussen woonlocaties, werklocaties en voorzieningen.

De stadsregio kampt de komende jaren nog met een groot bereikbaarheidsvraagstuk. De automobilititeit is in de afgelopen 10 jaar met 25 procent gegroeid en die groei zal doorzetten tot 2020. Knelpunten zijn vooral de snelwegen A12 en A50, de stedelijke invalswegen van Arnhem en Nijmegen (A325, Pleyroute en de bruggen over de rivieren) en de capaciteit van het openbaar vervoer. Dit zal na de uitvoering van de asfaltagenda (verbreiding A12, A50, aanleg tweede stadsbrug, doortrekking A15) niet geheel zijn opgelost. Hiermee staat zowel de interne als externe bereikbaarheid van de stadsregio onder druk, wat ook weer haar weerslag heeft op de aantrekkelijkheid van het gebied voor wonen en werken. Op deze ontwikkelingen moet dus verder ingespeeld worden.

Andere manier van denken

Vanwege de economische crisis en de nieuwe mogelijkheden die dit biedt, moet er een nieuwe manier van denken tot stand komen. Centraal onderdeel hierin is het vraaggericht ontwikkelen, naar de wens van de eindgebruiker. Om een sterke, concurrerende en mooie regio te blijven is het denken in 'verleiden' van consumenten en ondernemers noodzakelijk. De stadsregio wil (toekomstige) inwoners, ondernemers en bezoekers aan zich (blijven) binden door hen te blijven verleiden met de vele kwaliteiten die de stadsregio biedt, nu en in de toekomst. Deze verleiding is met name gericht op het bieden van kwaliteit en het leggen van verbindingen tussen het aanbod van woningen en woonmilieus, bedrijven en werkmilieus met een bijpassend wegennet en openbaar vervoer.

Conclusie

Het Regionaal Plan en de Verstedelijkingsvisie zijn niet of nauwelijks direct van invloed op het bestemmingsplan Tolkamer, aangezien dit bestemmingsplan hoofdzakelijk voorziet in het beheer van de bestaande ruimtelijke situatie en de bestaande ruimtelijke structuur. Nieuwe ontwikkelingen worden niet mogelijk gemaakt.

3.2.4 Gemeentelijk beleid

Structuurvisie 'Veelzijdigheid in mogelijkheden' 2001

De Structuurvisie 'Veelzijdigheid in mogelijkheden' is een bondige visie op de ontwikkelingskansen in de gemeente Rijnwaarden. In de structuurvisie zijn op basis van verschillende thema's (wonen, werken, recreatie, natuur en landschap) ontwikkelingskansen bepaald.

Tolkamer biedt een aantrekkelijke woonomgeving die gericht is op de rivier. Het wonen aan de rivier biedt een aantrekkelijk perspectief voor de ontwikkeling van een wervende woonomgeving. Ontwikkeling van horeca aan het rivierfront in Tolkamer heeft goede potenties. Ontwikkeling van nieuwe bebouwing zal een uitstraling moeten hebben op het aangezicht van het rivierfront maar ook de aantrekkelijkheid voor wandelen en verblijven moet vergroten. Tolkamer vormt immer, gezien vanaf de rivier, de 'poort van Nederland'. De benedenkade biedt mogelijkheden voor (verplaatsbare) en drijvende voorzieningen zoals paviljoens, terrassen en dergelijke. Rondvaarten, lijndiensten met Arnhem en Nijmegen over het water kunnen de recreatieve betekenis nog verder uitbouwen. Er zal sprake moeten zijn van een schaal en uitstraling die passen bij de schaal van Rijnwaarden. Een aansprekende architectuur en een verbeterde inrichting van de openbare ruimte vormt een essentiële voorwaarde voor het welslagen en de attractie van de kade.

De structuurvisie is overigens deels verouderd en daardoor aan vervanging toe. De actualisatie van de structuurvisie wordt op korte termijn in gang gezet.

Kernennota 2003

In de kernennota van de gemeente Rijnwaarden wordt een ruimtelijke visie gegeven op de ontwikkelingen in en rond de kernen Lobith, Tolkamer, Pannerden, Herwen, Aerdts en Spijk. De kernennota is een vervolg van de gemeentelijke structuurvisie 'Veelzijdig in mogelijkheden'. In deze structuurvisie wordt vrijwel niet ingegaan op ontwikkelingsmogelijkheden binnen de kernen. Deze kernennota gaat hier wel op in.

Bijzonder aan Tolkamer is dat het, gezien vanaf de Rijn, de 'poort van Nederland' is. Tolkamer kent daardoor een opmerkelijk contrast: een relatief grootschalig waterfront met daarachter de kleinschaligheid van het dorp zelf. In de structuurvisie is de wens voor versterking van het rivierfront opgenomen. Nieuwe bebouwing en ontwikkeling van horeca kunnen de uitstraling van Tolkamer en de aantrekkelijkheid voor wandelen en verblijven vergroten. Dit is uitgevoerd in het Promenadeplan. Ook de nieuwe invulling van het terrein tussen de Hoofdstraat en de Burgemeester Daalderopstraat heeft een versterking van het centrum tot doel. Binnen de kern zelf is een aantal plekken aanwezig dat om een kwalitatieve verbetering vraagt. Het gaat om rommelige (achter)terreintjes en weinig gebruikte parkeerplaatsen. Op deze plekken gaat het niet zozeer om inbreiding als wel om een verbetering van de ruimtelijke inrichting. Daarnaast is er een herstructureringsopgave.

Woonvisie

Op 28 april 2010 is de woonvisie van de gemeente Rijnwaarden door de raad vastgesteld. De woonvisie is een actualisatie van de Kernnota uit 2003.

Algemeen

De laatste jaren is er steeds meer sprake geweest van krimp van de Nederlandse bevolking in de komende 15 tot 25 jaar. Krimp speelt ook in de gemeente Rijnwaarden. In de woonvisie wordt daarom ingegaan welke effecten deze krimp hebben voor de kwantitatieve woningbehoefte. Wanneer deze woningbehoefte wordt afgezet tegen de te realiseren woningvoorraad, dus het totaal aantal woningen als gevolg van woningbouwprogramma's tot 2020, dan blijkt dat in 2012 de piek wordt bereikt. Dit geldt voor zowel het aantal woningen als het aantal inwoners. Na 2012 daalt het "overaanbod" van woningen en de piek qua inwonersaantal door de verder dalende gemiddelde woningbezetting. De piek in 2012 wordt veroorzaakt door de reeds in gang gezette bouwplannen. Gelet op de actuele stand van zaken van deze bouwplannen is een bijsturing zonder vergaande (financiële en juridische) consequenties nagenoeg onmogelijk. Voor nieuwe grootschalige projecten geldt dat deze voorlopig getemporeerd moeten worden. De woningen die wel gebouwd zullen worden, moeten goed aansluiten bij de behoefte uit de markt, zowel kwantitatief als kwalitatief. Plannen die een gewenste kwaliteitsverbetering tot gevolg hebben kunnen eventueel toch bewerkstelligd worden, ondanks dat nieuwe bouwplannen getemporeerd worden. Onder een kwaliteitsverbetering vallen in ieder geval een verbetering van de leefomgeving en voorzieningen of een stedenbouwkundige afronding.

Tolkamer

Tolkamer is, gezien vanaf de rivier, de 'poort van Nederland', vanwege het relatief grote waterfront. De gemeente wil graag het rivierfront verder versterken, met name op het gebied van horeca en toeristische functies. In het oude gedeelte van Tolkamer zijn kleine ontwikkelingen mogelijk. Verdere uitbreiding van de kern is in het noordelijk gebied mogelijk aan de orde. Net als bij de bestaande wijken zal hierbij een 'eigen sfeer' gecreëerd moeten worden. Verder moet er een logische routing gerealiseerd worden tussen de jachthaven, het dorp en de Europakade als stimulator van de recreatie.

In Tolkamer zijn er 11 nieuwe en mogelijke bouwlocaties geïnventariseerd. Voor de uitwerking van deze bouwlocaties wordt verwezen naar de woonvisie.

Welstandsnota gemeente Rijnwaarden 2004

In de welstandsnota is vastgelegd hoe het welstandstoezicht in de gemeente Rijnwaarden is geregeld. Tevens geeft deze nota uitgangspunten en criteria voor het welstandsoordeel. Het doel van het welstandstoezicht is om een bijdrage te leveren aan de schoonheid en de aantrekkelijkheid van de (bebouwde) omgeving.

Het plangebied valt binnen zes welstandsgebieden, namelijk historische dorpsgebieden, tuindorpen, naoorlogse woonuitbreidingen, in/uitbreidingen vanaf jaren '90, parkachtige groengebieden en sportcomplexen, bedrijventerrein. De omschrijving van deze gebieden is gegeven in hoofdstuk 2 'beschrijving van de bestaande situatie'. Het welstandsbeleid voor deze gebieden wordt hieronder toegelicht. Voor de puntsgewijze beoordelingscriteria wordt verwezen naar de welstandsnota zelf.

Historische dorpsgebieden

Het behoud van het karakter van het historisch dorpsgebied is van groot belang voor de identiteit van het dorp als geheel. Ingrepen die tot verstoring van dit beeld kunnen leiden dienen te worden vermeden. Het beleid is gericht op behoud en, waar nodig, versterking van de ruimtelijke karakteristiek. De gebiedskenmerken zijn met name: de losse opstelling van bebouwing, het individuele en kleinschalige karakter van de panden enerzijds en de samenhangende architectonische karakters van de gevels anderzijds. Bij nieuwbouw is het essentieel om de gebiedskenmerken als uitgangspunt te nemen. Deze kunnen met de nodige terughoudendheid in een eigentijdse architectuuropvatting worden uitgewerkt.

Tuindorpen

Het welstandsbeleid voor beide tuindorpen richt zich op het handhaven en, waar nodig, verbeteren van de basiskwaliteit van de ruimte en de bebouwing. Het uitgangspunt daarbij is de bescherming van de bijzondere cultuurhistorische waarden. De nauwe samenhang tussen de stedenbouwkundige opzet en de architectonische vormgeving is een belangrijk kenmerk van deze wijken. Relatief kleine ingrepen kunnen dit al aantasten. Door het welstandsbeleid wordt dit voorkomen.

Naoorlogse woonuitbreidingen

Het welstandsbeleid richt zich op het handhaven en, waar nodig, gericht verbeteren van de (basis)kwaliteit. Het gaat in dit gebied met traditionele blokverkaveling om de handhaving van de heldere stedenbouwkundige opzet en de vanzelfsprekende rust die uitgaat van het straatbeeld. Daarbij wordt gelet op de situering en repetitie van bouwmassa's, op de eenvoud van straatprofielen en op de weliswaar bescheiden maar toch zorgvuldige detaillering van de bebouwing. Bij renovatie of nieuwbouw zijn moderne interpretaties van het architectonisch karakter, mits goed gemotiveerd, mogelijk en soms zijn bij nieuwbouw meer expressieve interpretaties van het architectonische karakter wenselijk.

In/uitbreidingen vanaf de jaren '90

Binnen de gebieden 'in/uitbreidingen vanaf de jaren '90' is veelal sprake van een uitgesproken architectuur. Deze locaties zijn vaak met grote inspanning tot stand gekomen en trekken door hun bijzondere vormgeving en expressie de aandacht. Bij deze in- en uitbreidingen is veel aandacht besteed aan de architectonische/stedenbouwkundige uitstraling, duidelijke erfafscheidingen en de inrichting van de openbare ruimte. Het welstandsbeleid richt zich op het handhaven van de basiskwaliteit die in het oorspronkelijke ontwerp is neergelegd. Het gaat om handhaving van de stedenbouwkundige opzet en de compositie van het straatbeeld. Daarbij wordt gelet op de contouren van de bouwmassa's en op de zorgvuldige detaillering van de toevoegingen.

Bedrijventerrein

Het beleid is gericht op het aantrekken en vasthouden van een gedifferentieerd aanbod van werkgelegenheid. Om die reden wordt er steeds meer aandacht besteed aan de ruimtelijke kwaliteit van bedrijventerreinen. Daarnaast worden er eisen gesteld aan de functionaliteit, de veiligheid en de milieubescherming. Voor Tolkamer is het bedrijventerrein met name gericht op de combinatie met de aanwezige rivier.

Parkachtige groengebieden en sportcomplexen

In het plangebied bevindt zich een groot groengebied. Het ambitieniveau voor dit gebied is het handhaven van het bestaande groen. Van belang is dat de sportvelden en de bijbehorende accommodatie op een goede wijze ingepast worden in het landschap. De

functie en karakter van het groen zal als uitgangspunt moeten dienen voor de welstandsbeoordeling.

Conclusie

Het gemeentelijk beleid richt zich met name op nieuwe ontwikkelingen binnen de gemeente, waaronder de kern Tolkamer. Gezien het conserverende karakter van dit bestemmingsplan is dit beleid niet of nauwelijks relevant. Kleine uitbreidingen die mogelijk zijn op basis van dit bestemmingsplan, zoals aan- uit- en bijgebouwen, moeten getoetst worden aan toetsingscriteria uit de welstandsnota. Voor kleine plannen die welstandvrij zijn, geldt een repressieve toetsing door welstand achteraf.

3.3 MILIEU

3.3.1 Algemeen

Wet milieubeheer

De Wet milieubeheer (Wm) is de belangrijkste milieuwet. In deze wet staat beschreven hoe overheden zoals gemeenten en provincies het milieu moeten beschermen. De belangrijkste hulpmiddelen om te zorgen voor een schoon milieu zijn onder andere milieuplannen, milieukwaliteitseisen, milieueffectrapportages en milieuvergunningen. Het rijk en de provincie Gelderland hebben milieubeleidsplannen opgesteld. Deze worden hieronder verwoord. De gemeente Rijnwaarden heeft geen integraal milieubeleidsplan, maar wel beleid ten aanzien van het aspect geluid.

Nationale milieubeleidsplannen 3 en 4

In het Nationaal Milieubeleidsplan 3 worden doelstellingen ten aanzien van milieukwaliteit geformuleerd. Het beleid is gericht op de instandhouding, het herstel of de ontwikkeling van functies en eigenschappen van bepaalde gebieden. Integraal waterbeheer wordt steeds belangrijker bij de inrichting van gebieden.

Door de watersysteembenadering worden de verschillende functies (landbouw, natuur en stedelijk gebied) aan elkaar gekoppeld. De waterschappen zijn in algemene zin verantwoordelijk voor het oplossen van lokale en regionale milieuproblemen die te maken hebben met integraal waterbeheer. De gemeente staat als overheid het dichtst bij de burger en heeft daarom een speciale verantwoordelijkheid om de burger bij het milieubeleid te betrekken.

NMP 3 blijft ook na het uitkomen van NMP 4 (juni 2001) onverkort van kracht. NMP 4 heeft echter een andere opzet waarbij de beleidshorizon in het jaar 2030 is gelegd, dertig jaar vooruit. Centraal staat daarbij "een gezond en veilig leven in een aantrekkelijke leefomgeving en te midden van een vitale natuur zonder de mondiale biodiversiteit aan te tasten en hulpbronnen uit te putten".

Gelders Milieuplan Plan 4

Het Gelders Milieubeleidsplan Plan 4 biedt een totaalbeeld van het Gelderse milieubeleid dat is uitgewerkt in zeven milieuthema's, zoals lucht, geluid, bodem, externe veiligheid, natuur en biodiversiteit, klimaat en verantwoordelijkheid voor duurzaamheid.

Voor het thema lucht is de ambitie gericht op het realiseren van schone en gezonde lucht in Gelderland. De provincie wil in 2015 bereiken dat de inwoners niet meer worden blootgesteld aan luchtverontreiniging en geurhinder boven de norm. Dit wordt behaald

door maatregelen te treffen. Het gaat om maatregelen langs de provinciale en gemeentelijke wegen, bij bedrijven, in de landbouwsector en om maatregelen die schone mobiliteit in Gelderland bevorderen. Voor de uitwerking van deze maatregelen wordt verwezen naar het Gelders Milieuplan Plan 4.

Bij het thema Geluid is de ambitie gericht op het realiseren van een acceptabel geluidsniveau in de woon- en leefomgeving. De provincie wil bereiken dat er geen onaanvaardbare geluidsbelasting meer optreedt door verkeer op provinciale wegen en overige infrastructuur en in de omgeving van regionale luchthavens en bedrijven. Voor provinciale wegen realiseert de provincie dit door het uitvoeren van het Actieplan Geluid en door het stimuleren van gemeenten om de geluidhinder van woningen langs provinciale wegen te saneren. Voor luchthavens en bedrijven wordt dit bereikt door regels in de vergunning en toezicht op de naleving ervan.

De ambitie voor het thema Bodem richt zich op het geschikt maken en houden van de bodem om daarmee ruimte te geven aan het gebruik en de ontwikkeling van mens en natuur. Dit wil de provincie bereiken met de volgende subthema's:

- het beschermen van de burgers tegen risico's ten gevolge van bodemverontreiniging(en);
- het goed op orde hebben van het beheer en de nazorg van stortplaatsen;
- het wegnemen van belemmeringen ten gevolge van bodemverontreinigingen die de ruimtelijke ontwikkeling remmen;
- het stimuleren van verantwoord en duurzaam omgaan met de bodem en de ondergrond en het stimuleren van duurzaam baggerbeheer.

Voor het thema Externe Veiligheid is de ambitie gericht op het beschermen van de burgers tegen te hoge externe veiligheidsrisico's die veroorzaakt worden door bedrijven, transporten en andere externe veiligheidsrisicobronnen. Dit wil de provincie bereiken door ervoor te zorgen dat alle externe veiligheidsrisicobronnen voldoen aan de wet- en regelgeving en door het stimuleren van gemeenten om het externe veiligheidsbeleid in hun organisatie structureel en professioneel uit te voeren.

Bij het thema Natuur en biodiversiteit is de lange termijn ambitie om te zorgen dat alle Gelderse leefgebieden gezond, gevarieerd en functioneel zijn voor mens, plant en dier. De provincie wil bereiken dat de gewenste milieucondities in de leefgebieden voor natuur worden hersteld en dat de barrières die de leefgebieden doorsnijden (bijvoorbeeld wegen) worden opgeheven door middel van bijvoorbeeld faunapassages en ecoducten. Ook wil de provincie de functionaliteit van de natuur op een duurzame manier vergroten zodat de waardering voor de natuur wordt verbeterd.

De ambitie voor het thema Klimaat is het realiseren van een klimaatbestendige energiehuishouding en een klimaatbestendige inrichting van onze leefomgeving in 2050. Dit wil de provincie bereiken door het realiseren van duurzame energie en het zuiniger omgaan met energie. Voor de leefomgeving gaat de klimaatbestendige inrichting zowel over wegen, infrastructuur en stedelijk gebied als over natuur en waterhuishouding. De ambities, doelen en uitvoering van het thema Klimaat zijn beschreven in het Gelders Klimaatprogramma 2008-2011 'Aanpakken en Aanpassen'.

Bij het thema Verantwoordelijkheid voor duurzame ontwikkeling is de lange termijn ambitie gericht op het samen met medeoverheden, bedrijven en burgers realiseren van een duurzame leefomgeving. Dit wil de provincie bereiken door zich te richten op duurzaam grondstoffenbeheer, duurzame bedrijvigheid en het stimuleren van kennisontwikkeling, kennisoverdracht en educatie over duurzaamheid.

Gemeentelijk geluidbeleid

De gemeente Rijnwaarden heeft haar gemeentelijk geluidbeleid verwoord in het Geluidsbeleidsplan Gemeente Rijnwaarden van 19 november 2006 en de Nota Bedrijven en Geluid Gemeente Rijnwaarden van 31 oktober 2006. Met het geluidsbeleidsplan geeft de gemeente een samenhangende visie op de wijze waarop de gemeente met geluid omgaat. In de nota zijn toegestane geluidsniveaus (ambitiewaarden) vastgelegd.

Nieuwe geluidgevoelige objecten worden getoetst aan het gemeentelijke geluidbeleid, waarbij de geluidbelasting ten gevolge van wegen, bedrijven en gezoneerde industrieterreinen moeten worden beschouwd.

Conclusie

In de volgende paragrafen worden de milieuaspecten apart behandeld. Derhalve wordt er in deze paragraaf niet apart ingegaan op deze aspecten in relatie tot het plangebied.

3.3.2 *Bedrijven- en milieuzonering*

Algemeen

Indien door middel van een plan nieuwe milieuhindergevoelige functies mogelijk worden gemaakt, dient te worden aangetoond dat deze niet worden gerealiseerd binnen de hinderzone van omliggende bedrijven. Anderzijds mogen milieuhindergevoelige functies in de directe omgeving van het plangebied niet negatief worden beïnvloed door de ontwikkelingen die met plan mogelijk worden gemaakt en mogen omliggende (agrarische) bedrijven niet in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden aangetast.

Bij bedrijven- en milieuzonering gaat het om afstanden die bij voorkeur in acht genomen moeten worden rondom milieubelastende functies zoals bedrijven. Het gaat hierbij om milieuaspecten als geur, stof, geluid en gevaar die een belemmering kunnen vormen voor gevoelige functies zoals woningen. In het kader van ruimtelijk ordening geeft de VNG-publicatie "Bedrijven en milieuzonering" (2009) indicatieve afstanden om voldoende ruimtelijke scheiding te bewerkstelligen tussen belastende en gevoelige functies.

Het plangebied

Voorliggend bestemmingsplan heeft een beheersgericht karakter en maakt geen nieuwe bedrijven en/of milieuhindergevoelige functies mogelijk. Op basis van het beheersgerichte karakter wordt de bestaande situatie vastgelegd en voorzien van een ruimtelijk-juridisch kader. Het is dan ook mogelijk dat bedrijven en woningen, die vlak bij elkaar zijn gelegen, overeenkomstig de huidige situatie zijn bestemd. Dit ondanks het feit dat zij op grond van de ruimtelijke milieuregelgeving (waaronder de richtlijnen van de VNG-uitgave "Bedrijven en milieuzonering") verder van elkaar af zouden moeten zijn gesitueerd.

Via de Wet milieubeheer wordt hinder op milieuhindergevoelige functies voorkomen. Bedrijven hebben veelal specifieke voorzieningen en maatregelen moeten treffen om de (milieu)hinder naar de omwonenden zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel te beperken.

Hierdoor is het mogelijk dat in het plan wordt afgeweken van voornoemde afstanden, die op basis van ruimtelijke milieuregelgeving moeten worden gehanteerd. Bij eventuele toekomstige ontwikkelingen dient uiteraard rekening te worden gehouden met de gevestigde bedrijvigheid en milieuhindergevoelige functies.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat voorliggende bestemmingsplan voldoet aan de eisen die vanuit het aspect bedrijven- en milieuzonering worden gesteld.

3.3.3 Bodem

Algemeen

De bodemkwaliteit is in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling van belang indien er sprake is van een functieverandering of ander gebruik. De bodem moet geschikt zijn voor de nieuwe functie(s). Het uitvoeren van een bodemonderzoek bij bouwactiviteiten is een verplichting uit het Besluit Indieningsvereisten. Voor de realisatie van functies waarbij sprake is van een langdurig verblijf (langer dan drie uur) van mensen is bodemonderzoek noodzakelijk.

Beheer

Dit conserverende bestemmingsplan betreft het vastleggen van de bestaande situatie. Daarom is in het kader van het opstellen van dit bestemmingsplan geen milieukundig bodemonderzoek uitgevoerd. Bij eventuele bebouwingsuitbreidingen die binnen de beheerskaders van dit bestemmingsplan mogelijk zijn, wordt vanuit de bouwverordening binnen de omgevingsvergunning voor bouwen zorg gedragen voor een goede bodemkwaliteit. Indien er sprake is van grondverzet dan is de Nota bodembeheer van Rijnwaarden van kracht. Naar verwachting zal deze begin 2012 worden vastgesteld.

Ontwikkeling

Ten behoeve van de ontwikkeling van de locatie Boterdijk is een verkennend bodemonderzoek verricht. Doel van het onderzoek is het bepalen van de huidige milieuhygiënische bodemkwaliteit van het perceel. Op basis van de verzamelde actuele en historische gegevens is de locatie aan te merken als 'niet verdacht met één verdachte deellocatie, de voormalige tankplaats' en als zodanig onderzocht.

De verdachte deellocatie bestaat uit de voormalige tankplaats. Ter plaatse van deze locatie zijn geen verhoogde concentraties minerale olie in de boven- en ondergrond aangetroffen. Op grond van de analyseresultaten is de indicatie verkregen dat de puinlaag niet geschikt is voor hergebruik. Het onverdachte terrein heeft een oppervlakte van circa 3.000 m². In de mengmonsters van zowel de bovengrond als van de ondergrond zijn licht tot matig verhoogde concentraties zware metalen en/of licht verhoogde concentratie PAK vastgesteld die niet eenduidig te verklaren zijn. De concentraties zijn echter van dien aard dat ze geen verdere aandacht behoeven. In twee van de boringen (laag 0,0 tot 0,5 m -mv) is een zinkverontreiniging aanwezig. Het betreft respectievelijk circa 10 m³ en circa 18 m³ sterk verontreinigde grond. Doordat beide locaties ver van elkaar afliggen en er geen aanwijzingen zijn dat één verontreinigende bron aanwezig is (geweest), zijn de verontreinigingen als twee afzonderlijke spots te beschouwen. In dit geval is geen sprake van een ernstig geval van bodemverontreiniging (meer dan 25 m³ sterk verontreinigde grond). Voor de verwijdering van deze zinkverontreinigingen zal een plan

van aanpak worden opgesteld. Dit dient ter goedkeuring worden voor gelegd aan de gemeente, die in dit geval het bevoegd gezag is.

Binnen het onverdachte terrein is tevens de locatie van de voormalige woning onderzocht. In het noordelijke gedeelte van deze locatie is voor grond met de puinlaag (0,5 tot 2,2/2,6 m-mv) de indicatie verkregen dat deze geschikt is als toepassing grond met bodemkwaliteitsklasse 'achtergrondwaarde'. Op het zuidelijke gedeelte van de puinlaag (0,5 tot 2,2/3,0 m -mv) asbesthoudend en is asbesthoudend plaatmateriaal aangetroffen. De totale hoeveelheid asbest ligt boven de interventiewaarde van 100 mg/kg. De grond is niet voor hergebruik geschikt.

Het verkennende bodemonderzoek concludeert dat de bovengrond van het onverdachte terrein met uitzondering van de zinkverontreinigingen en de locatie 'gesloopte woning' geschikt is als toepassingsgrond met bodemkwaliteitsklasse 'industrie'. De ondergrond geschikt is als toepassing grond met bodemkwaliteitsklasse 'achtergrondwaarde'.

In het bovengenoemde verkennend bodemonderzoek is vastgesteld, dat op een deel van de puinlaag asbesthoudend is en dat tevens asbesthoudend plaatmateriaal is aangetroffen. In het overleg van 18 september 2008 tussen gemeente, initiatiefnemer, Grontmij en onderzoeksbureau Hopman Peters. is besloten om ter plaatse van de 'gesloopte woning', de showroom/werkplaats en de 'voormalige tankplaats' een nader asbestonderzoek uit te voeren door middel van het graven van sleuven.

Op grond van de analyseresultaten van dit onderzoek kan gesteld worden, dat ter plaatse een concentratie asbest aanwezig is die boven de hergebruiksnorm van 100 mg/kg d.s. ligt. In het mengmonster van de ondergrond van genoemde sleuven is geen verhoogde asbestconcentratie vastgesteld. Uitgaande van de analyseresultaten van het onderhavige onderzoek en het verkennend bodemonderzoek van september 2008 kan gesteld worden dat de asbestverontreiniging in horizontale richting is afgeperkt. De asbestverontreiniging bevindt zich op het zuidoostelijk gedeelte van de gesloopte woning in de laag 0,5-1,5 m-mv. Het betreft een oppervlakte van circa 115 m² met een laagdikte van circa 1 meter, resulterend in een circa 115 m³ met asbest verontreinigde puinlaag. Uit navraag bij de VROM-inspectie regio Oost blijkt dat de asbesthoudende puinlaag niet valt onder het Besluit Asbestwegen valt. Voor verwijdering van de asbestverontreiniging zal dan ook een plan van aanpak worden opgesteld, dat goedgekeurd dient te worden door het bevoegde gezag, in dit geval de gemeente Rijnwaarden.

In het eerdergenoemde overleg van 18 september 2008 is verder afgesproken dat de twee locaties waar sterk verhoogde gehalten aan zink zijn gemeten (ieder minder dan 25 m³) dienen te worden ontgraven en afgevoerd te worden. Voor het verwijderen van de in de bovengrond op het zuidoostelijke en - westelijke terreindeel, aanwezige matige zinkverontreiniging, zal door de initiatiefnemer in overleg met de bodemadviseur een kosten baten afweging te worden gemaakt. Hierbij zal een afweging worden gemaakt tussen het verwijderen van de aanwezige verontreiniging of het ophogen van het terrein met een leeflaag. Door het creëren van een leeflaag van minimaal 1,0 m dikte kan de verontreiniging worden afgeschermd waardoor contactmogelijkheden tot een minimum worden beperkt.

Voor het geschikt maken van de bodem in het plangebied zullen de verschillende vervuilinglocaties worden gesaneerd. Dit zal in goed overleg met het bevoegd gezag, in dit geval de gemeente Rijnwaarden plaatsvinden. Vaststelling van onderhavig bestemmingsplan zal plaatsvinden na goedkeuring, door het bevoegd gezag, van het plan van aanpak voor de asbestsanering.

Conclusie

Het aspect bodem vormt geen belemmering voor de uitvoering van onderhavig bestemmingsplan.

3.3.4 Geluid

Algemeen

De mate waarin het geluid, veroorzaakt door wegverkeer, spoorwegverkeer en/of door inrichtingen (industrielawaai) het woonmilieu mag belasten, is geregeld in de Wet geluidhinder. De wet stelt dat in principe de geluidbelasting op de gevel van gevoelige bestemmingen zoals woningen, scholen en ziekenhuizen niet hoger mag zijn dan de voorkeursgrenswaarde, dan wel een nader te bepalen hogere grenswaarde. Indien een bestemmingsplan nieuwe geluidsgevoelige functies toestaat, stelt de Wet geluidhinder de verplichting akoestisch onderzoek te verrichten naar de geluidsbelasting ten gevolge van wegen en gezoneerde industrieterreinen op een bepaalde afstand van de nieuwe geluidsgevoelige functie. Dit onderzoek heeft tot doel inzicht te geven in het akoestisch klimaat van de nieuwe geluidsgevoelige bestemming.

De gemeente Rijnwaarden heeft in 2006 een geluidbeleidsplan opgesteld. Met deze nota geeft de gemeente een samenhangende visie die ingaat op de wijze waarop de gemeente met geluid omgaat. De belangrijkste doelstelling is het realiseren van een per gebied passende geluidskwaliteit. Het geluidbeleidsplan bestaat uit verschillende onderdelen:

- de algemene beleidsnota waarin de uitgangspunten, het huidige beleid en de gebiedsgerichte geluidsambities aan bod komen;
- een separate nota hogere waarden-beleid, waarin de ambities, de ontheffingscriteria en de visie van de provincie Gelderland zijn verwerkt;
- een nota Bedrijven en Geluid, waarin wordt ingegaan op het aspect geluid bij bedrijven (vergunningen en AMvB's). Hier wordt onderscheid gemaakt tussen nieuwe en bestaande situaties;
- een nota Geluid en Evenementen, waarin de bouwstenen beschreven staan voor een gebiedsgericht evenementenbeleid.

Nieuwe geluidsgevoelige objecten worden getoetst aan het gemeentelijke geluidbeleid, waarbij de geluidbelasting ten gevolge van wegen, bedrijven en gezoneerde industrieterreinen moeten worden beschouwd.

Beheer - verkeerslawaaï

In het geluidbeleidsplan is een ambitietabel opgenomen waarin staat weergegeven welke geluidskwaliteiten bij de beoordeling van nieuwe ontwikkelingen gewenst zijn. Onderstaande tabel bevat de ambitietabel.

Gebiedstype Rijnwaarden	wegverkeer			bedrijven		
	ambitie	incidenteel	plafond	ambitie	incidenteel	plafond
natuur/stiltegebieden	zeer rustig	rustig	rustig	rustig	red. rustig	rustig
verwevingsgebieden/landbouw secundair	rustig	red. rustig	onrustig	rustig	red. rustig	onrustig
agrarische gebieden/landbouw primair	red. rustig	onrustig	zeer onrustig	red. rustig	onrustig	onrustig
specifiek werkmilieu/bedrijventerreinen	red. rustig	onrustig	onrustig	onrustig	zeer onrustig	lawaaïg
buiten centrum (wonen)	red. rustig	red. rustig	onrustig	red. rustig	onrustig	onrustig
centrum dorps	onrustig	onrustig	zeer onrustig	onrustig	onrustig	zeer onrustig
horeca / evenementen	onrustig	onrustig	zeer onrustig	zeer onrustig	zeer onrustig	lawaaïg

Ambitietabel geluidskwaliteit

Bron: Geluidbeleidsplan

In Tolkamer zijn de volgende gebieden aanwezig (zie ook onderstaande afbeelding):

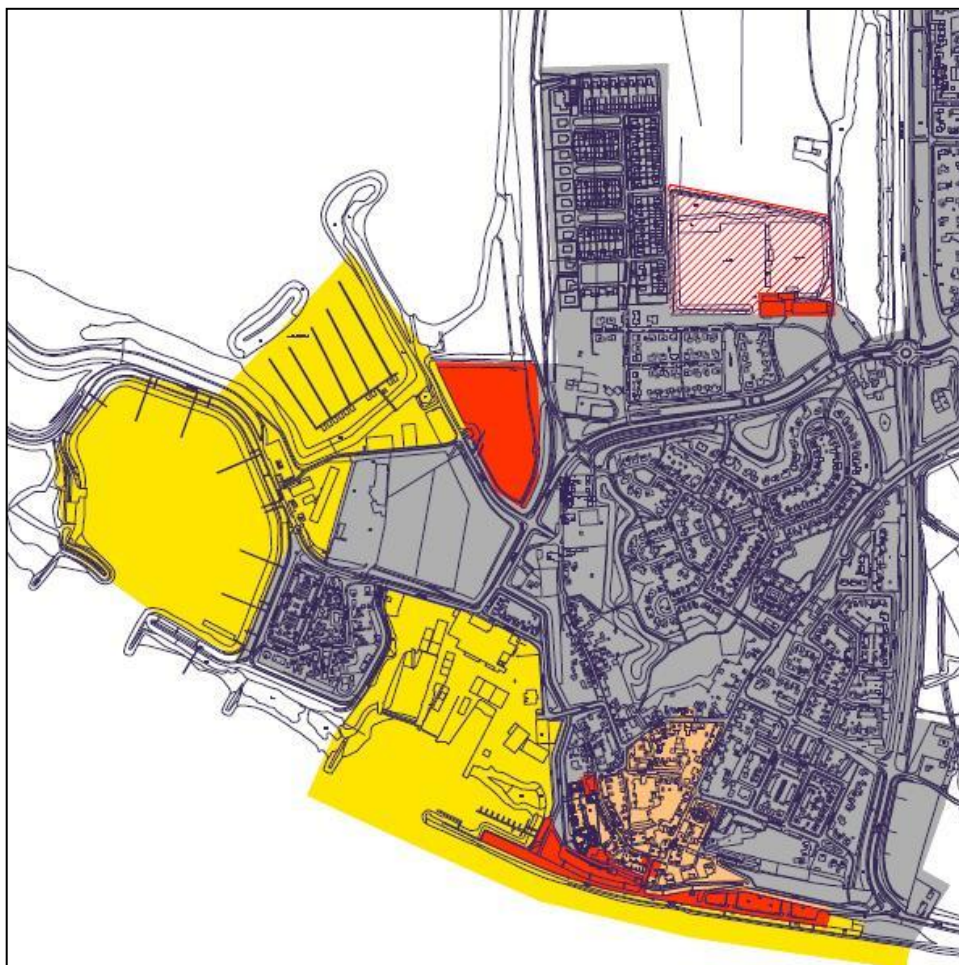
- centrum dorps (oranje);
- buiten centrum (grijs);
- horeca evenementen (rood).

In het centrum dorps gebied staat in de tabel aangegeven dat het geluid van wegverkeer en bedrijven 'onrustig' mag zijn. Dit betekent een gemiddelde geluidsbelasting van 55 dB (maximaal 60 dB). Voor het buiten centrumgebied is dit 50 dB (maximaal 55 dB) en voor horeca en evenementen gebieden is dit 55 dB (maximaal 60 dB).

Aangezien het bestemmingsplan geen nieuwe geluidsgevoelige functies toelaat, is geen akoestisch onderzoek verricht. In het geval van bestaande situaties waar geen nieuwe functies zijn voorzien, wordt de geluidsbelasting met betrekking tot de wettelijke normen voor binnenniveaus geregeld via het Bouwbesluit. Indien derhalve een bestaande woning of een ander geluidsgevoelig object een uitbreiding wenst te realiseren, dan wordt via een omgevingsvergunning voor het bouwen in een aanvaardbaar binnenniveau van het geluid voorzien.

Beheer - industrielawaai

Nabij het plangebied ligt een gezoneerd industrieterrein in het kader van de Wet geluid-hinder. Het betreft de scheepswerf nabij Tolkamer. De scheepswerf heeft een geluidzone, welke op de verbeelding van voorliggend bestemmingsplan is weergegeven. Binnen deze zone mogen geen nieuwe geluidgevoelige objecten worden gerealiseerd.

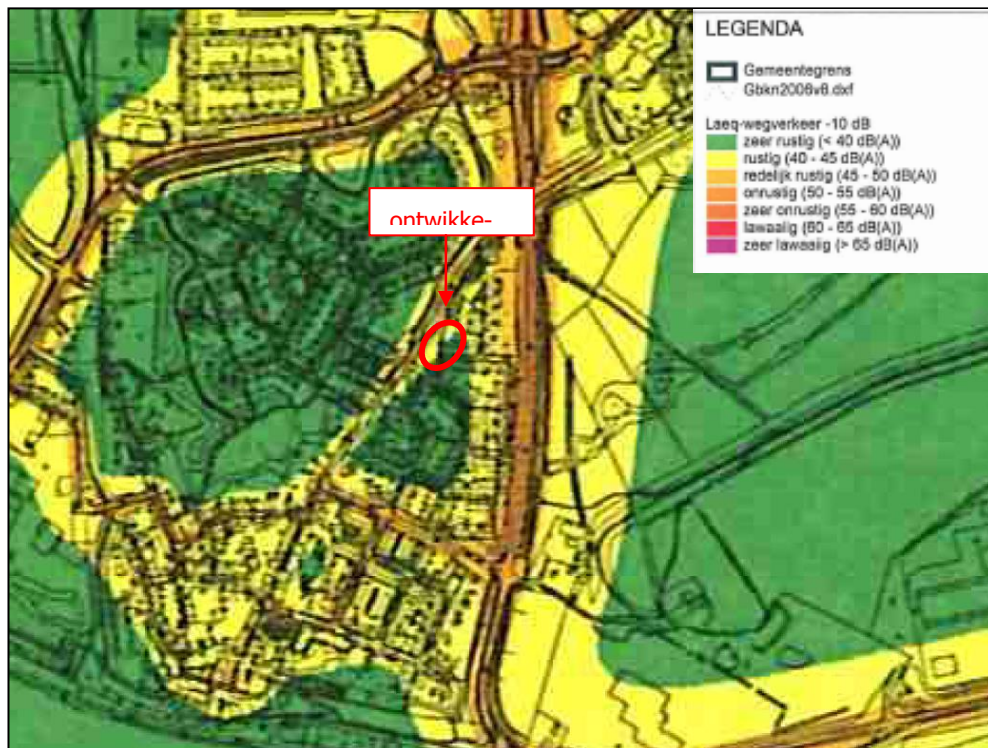
Geluidstypen in Tolkamer

Bron: geluidbeleidsplan

Ontwikkeling Boterdijk

De ontwikkeling bestaat uit de realisatie van een zestal woningen aan de Boterdijk in Tolkamer. Deze zes woningen liggen direct aan de Boterdijk, welke een 30 km-regime heeft. Op basis van de Wet geluidhinder (Wgh) heeft deze weg geen geluidszone en is een akoestisch onderzoek formeel niet noodzakelijk. Op basis van het gemeentelijke geluidsbeleid (Geluidsbeleidsplan Gemeente Rijnwaarden, d.d. 19 november 2006) moet wel aandacht worden besteed aan de geluidshinder afkomstig van 30 km-wegen.

Om die reden is de geluidskaart uit het geluidsbeleid geraadpleegd. De uitsnede van deze kaart rondom het plangebied is weergegeven in onderstaande afbeelding. Uit de geluidskaart blijkt dat de akoestische kwaliteit in het plangebied varieert van de geluidsklasse zeer rustig tot redelijk rustig.

Het plangebied ligt in het gebiedstype Buiten centrum. Voor dit gebiedstype is voor wegverkeer een ambitiewaarde van 48 dB (geluidsklasse: redelijk rustig) en plafondwaarde van 53 dB (geluidsklasse: onrustig).

Op grond van de geluidskaart wordt geconcludeerd dat de geluidbelasting ter plaatse van het plan Boterdijk de voorkeursgrenswaarde niet overschrijdt.

Conclusie

Het milieuaspect geluid belemmert de uitvoering van het bestemmingsplan niet.

3.3.5 Luchtkwaliteit

Algemeen

Op 15 november 2007 is de Wet luchtkwaliteit in werking getreden. Deze wet vervangt het Besluit luchtkwaliteit uit 2005 en is een implementatie van de Europese kaderrichtlijn luchtkwaliteit en de vier dochterrichtlijnen, waarin onder andere grenswaarden voor de luchtkwaliteit ter bescherming van mens en milieu zijn vastgesteld.

Nederland kan in 2011 niet overal voldoen aan de Europese grenswaarden voor fijn stof en stikstofdioxide, waardoor de realisatie van grote ruimtelijke ontwikkelingen onder druk staat. Het doel van de Wet luchtkwaliteit is het verbeteren van de luchtkwaliteit, zodat in 2015 aan de Europese eisen wordt voldaan en huidige belemmeringen voor gewenste ontwikkelingen zoveel mogelijk worden weggenomen. De kern van de Wet is het 'Nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit' (NSL). Dit instrument wordt door de Rijksoverheid gecoördineerd en bevat de ruimtelijke ontwikkelingen die de luchtkwaliteit 'in betekenende mate' verslechteren én maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren.

Projecten die 'niet in betekende mate' leiden tot een verslechtering van de luchtkwaliteit hoeven volgens de Wet luchtkwaliteit niet langer afzonderlijk te worden getoetst op de grenswaarde, tenzij een dreigende overschrijding van één of meerdere grenswaarden te verwachten is. De grens van 'niet in betekende mate' ligt volgens de gelijknamige AMvB bij 3% van de grenswaarde van een stof. Dit betekent onder andere dat voor woningbouwlocaties met minder 1.500 woningen (met één ontsluitingsweg) of 3.000 woningen (met twee gelijke ontsluitingswegen) geen beoordeling op de luchtkwaliteit hoeft plaats te vinden.

Daarnaast wordt het van belang geacht dat burgers voldoende worden beschermd tegen (tijdelijke) te hoge concentraties. Dit betekent dat vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening moet worden afgewogen of het aanvaardbaar is om een bepaald project op een bepaalde plaats te realiseren. Daarbij speelt de mate van blootstelling aan luchtverontreiniging een rol. Deze afweging moet ook voor projecten die 'niet in betekende mate' tot verslechtering van luchtkwaliteit leiden worden gemaakt.

Conclusie

Gezien het conserverende karakter van onderhavig bestemmingsplan zorgt het aspect luchtkwaliteit niet voor belemmeringen voor vaststelling van het plan. Daarnaast valt het project Boterdijk in ruime mate onder de grens van 'niet in betekende mate'. Er is geen luchtkwaliteitonderzoek uitgevoerd, aangezien het plan niet voorziet in het mogelijk maken van ontwikkelingen die in betekende mate kunnen bijdragen aan de luchtkwaliteit.

3.4 WATER

3.4.1 Beleidskader

Waterwet

De Waterwet vormt de basis voor normen die aan watersystemen kunnen worden gesteld om onaanvaardbare wateroverlast te voorkomen. Voor primaire waterkeringen blijken de normen uit de wet zelf, andere normen voor rijkswateren zijn opgenomen in het Waterbesluit of de Waterregeling. Voor regionale wateren zullen de verordeningen en plannen van de provincies normen bevatten. De waterschappen en gemeenten maken ook ieder plannen waarin beschreven staat op welke wijze er met het water om moet worden gegaan.

Nationaal Waterplan

Het Nationaal Waterplan, dat tevens een structuurvisie is op basis van de Waterwet en de Wet ruimtelijke ordening en is opgesteld voor de planperiode 2009-2015, gaat in op ontwikkelingen op het gebied van klimaat, demografie en economie en investeren in een duurzaam waterbeheer. In het waterplan heeft het kabinet aangegeven de ambities te willen vergroten en te streven naar een duurzaam en klimaatbestendig waterbeheer. Om dit te bereiken worden allerlei (water)plannen uitgevoerd. Onder andere het Deltaprogramma dat tot doel heeft de bescherming tegen overstromingen te vergroten en de zoetwatervoorziening op lange termijn veilig te stellen. Daarnaast zijn het Hoogwaterbeschermingsprogramma en de programma's voor rivierverruiming, Ruimte voor de Rivier en de Maaswerken, in volle gang. Het in 2008 geactualiseerde Nationaal Bestuursakkoord Water wordt gebruikt om de watersystemen in 2015 op orde te krijgen, met name op het

gebied van wateroverlast en watertekort. Voor de noodzakelijke verbetering van de waterkwaliteit worden in de planperiode stroomgebiedbeheersplannen voor Eems, Maas, Rijndelta en Schelde uitgevoerd.

Voor een duurzaam en klimaatbestendig watersysteem is het van belang bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening te houden met waterhuishoudkundige eisen op korte en lange termijn. Omgekeerd moet de waterbeheerder zich bewust zijn van het feit dat in een gebied meer dan alleen waterdoelen gerealiseerd moeten worden. Hij moet anticiperen op ruimtelijk-economische ontwikkelingen. Bij de ontwikkeling van ruimtelijke plannen is het verplicht om in een vroegtijdig stadium een watertoets uit te voeren. In deze watertoets worden de kwantitatieve en kwalitatieve gevolgen voor het watersysteem onderzocht.

Waterplan Gelderland 2010-2015

Het Waterplan Gelderland 2010-2015 bevat het waterbeleid van de provincie en is de opvolger van het derde Waterhuishoudingsplan (WHP3). Het beleid uit WHP3 wordt grotendeels voortgezet. Het Waterplan is tegelijk opgesteld met de water(beheer)-plannen van het rijk en de waterschappen. In onderlinge samenwerking zijn de plannen zo goed mogelijk op elkaar afgestemd. In het plan staan de doelen voor het waterbeheer, de maatregelen die daarvoor nodig zijn en wie ze gaat uitvoeren. Voor oppervlaktewaterkwaliteit, hoogwaterbescherming, regionale wateroverlast, watertekort en waterbodems gelden provinciebrede doelen. Voor een aantal functies, zoals landbouw, natte natuur, waterbergingsgebieden en grondwaterbeschermingsgebieden, zijn specifieke doelen geformuleerd.

Het plangebied heeft op grond van het Waterplan de basisfunctie stedelijk gebied. Zowel in nieuw als in bestaand stedelijk gebied streeft de provincie naar een duurzaam watersysteem. Nadelige effecten op de waterhuishouding moeten in beginsel voorkomen worden. Hierbij wordt het water in de stad met het omringende watersysteem als één geheel beschouwd. De inrichting en het beheer van het waterhuishoudkundige systeem zijn in stedelijk gebied gericht op:

- het voorkomen of zo veel mogelijk beperken van wateroverlast;
- de ontwikkeling en het behoud van de natuur in het stedelijk gebied;
- het voorkomen van zettingen;
- het herbenutten van ontwateringswater voor drink- en industriewatervoorziening of voor herstel van verdroogde natuur;
- het weren van de riolering van (diepe) drainage en instromend grond- en oppervlaktewater;
- het beperken van de vuilbelasting door riooloverstorten en hemelwateruitlaten;
- het beperken van de invloed van bronbemaling;
- het realiseren van de basiskwaliteit voor oppervlaktewater.

Watervisie, Waterschap Rijn en IJssel

De Watervisie geeft aan hoe het waterschap aankijkt tegen de gewenste ruimtelijke inrichting van het beheersgebied, om de wateropgaven waarvoor ze staan duurzaam op te lossen. Er moet daartoe een betere afstemming worden gevonden tussen de wensen van de verschillende grondgebruiksvormen en het watersysteem zelf. Omdat ruimtelijke oplossingen op langere termijn duurzamer zijn, krijgen deze de voorkeur boven technische oplossingen. Bij het zoeken naar ruimtelijke oplossingen geldt het natuurlijk watersysteem als ideaalbeeld. Zo'n watersysteem heeft onder meer de moge-

lijkheid om (in geval van veel neerslag) voldoende water op te vangen en water (in geval van te zware belasting) voldoende te reinigen.

Water moet richtinggevend zijn bij toekomstige stedelijke uitbreiding. Bij overschot wordt regenwater in de bodem geïnfiltreerd of naar het oppervlaktewater geleid. Het waterschap streeft ernaar regenwater niet meer via de riolering af te voeren. Het rioleringsstelsel wordt daardoor minder zwaar belast, waardoor de kans op overstorten van rioolwater op oppervlaktewater kleiner wordt.

Waterbeheerplan, Waterschap Rijn en IJssel

Het Waterschap Rijn en IJssel heeft eind 2009 een nieuw waterbeheerplan vastgesteld voor de periode 2010 – 2015. In het Waterbeheersplan 2010-2015 heeft het waterschap Rijn en IJssel de beleidsdoelstellingen van het rijk en de provincie uitgewerkt en vormgegeven voor het waterbeheer. Dit plan is opgesteld in samenwerking met vier andere waterschappen, die deel uitmaken van deelstroomgebied Rijn-Oost. Het waterbeheerplan is per 1 januari 2010 in werking getreden.

De opdracht van de waterschappen in Rijn-Oost is te zorgen voor voldoende water, schoon water en voor veilig wonen en werken op de taakvelden watersysteem, waterketen en veiligheid. Het waterschap houdt daarbij rekening met agrarische, economische, ecologische en recreatieve belangen. Aandachtspunten zijn het verbeteren van ecologische en chemische waterkwaliteit (terugdringen van oppervlaktewatervervuiling) en het voorkomen van wateroverlast, waarbij rekening wordt gehouden met het veranderende klimaat. In zowel landelijk als stedelijk gebied kunnen ruimtelijke ontwikkelingen een positief maar ook een negatief effect hebben op het watersysteem.

Visie afvalwaterketen regio Liemers

De Liemerse visie op de gemeentelijke watertaken worden omschreven als:

Het zodanig duurzaam omgaan met afvalwater dat we verschillende afvalwaterstromen (huishoudelijk, bedrijfsafvalwater, hemelwater en grondwater) scheiden en verontreiniging voorkomen. Alle bruikbare componenten (mineralen, energie, schoon water) in het afvalwater worden gebruikt. Wat we niet kunnen hergebruiken, brengen we na eventueel lokaal behandeld te zijn, (lokaal) in het milieu terug. Reststromen die dan nog overblijven, worden behandeld in de zuiveringsinstallatie waarna ze in het milieu worden gebracht. Gemeenten, waterschap en perceeleigenaar hebben in de afvalwaterketen een gedeelde verantwoordelijkheid.

Bij het verwerken van afvloeiend hemelwater spelen het klimaat en de openbare ruimte een belangrijke rol. De gemeente vindt het belangrijk om afvloeiend hemelwater zo veel mogelijk zichtbaar (bovengronds) af te voeren. Daardoor raken de ruimtelijke ordening en de hemelwaterzorg steeds meer "verweven". Door optimaal gebruik te maken van de openbare ruimte zijn we goed toegerust om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen.

Water in de grond is een natuurlijk verschijnsel dat we zoveel mogelijk op een natuurlijke manier willen laten functioneren. Nieuwe hinder wordt voorkomen en op langere termijn is bestaande hinder weggenomen.

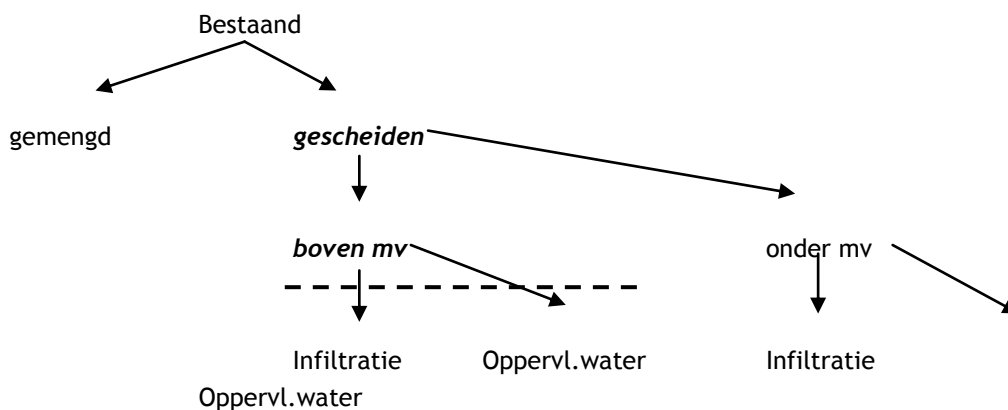
Wij voeren de zorg voor de afvalwaterketen zó uit dat de volksgezondheid wordt beschermd, een goede leefomgeving wordt bevorderd en schade aan het milieu wordt voorkomen. We houden de kosten hiervoor zo laag mogelijk en werken waar mogelijk en zinvol samen, met elkaar, maar mogelijk ook met andere partijen.

hemelwater

Klimaatontwikkelingen leiden in de toekomst steeds vaker tot wateroverlast en waterkwaliteitsproblemen. Om deze problemen nu en in de toekomst het hoofd te bieden zal er minder regenwater afgevoerd moeten worden naar de riolering (afkoppelen) en meer ruimte gecreëerd worden om overtollig regenwater tijdelijk in de openbare ruimte op te vangen.

Bij bestaande bouw is het uitgangspunt om hemelwater te scheiden van vuilwater en alleen het vuile water in te zamelen en af te voeren. In stedelijk gebied wordt bij afkoppelprojecten de voorkant van de particuliere daken meegenomen, als dat praktisch haalbaar is.

voorkeursroute hemelwaterafvoer in bestaand gebied

grondwater

De zorgplicht grondwater is in de wet als volgt geformuleerd:

‘Het in het openbaar gemeentelijk gebied treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort.’

Voor het omgaan met grondwater in de gemeente, wordt het volgende beleid gevolgd: In bestaand stedelijk gebied neemt de gemeente kennis van het grondwatersysteem en het verloop van de grondwaterstanden. Dit doen we door het in gang gezette grondwatermeetnet in samenwerking met het waterschap. Voor het ontvangen van meldingen en klachten, richten we een (grond)waterloket in of breiden we de bestaande loketfunctie uit. Wij bieden waar nodig een afvoersysteem aan waar overtollig grondwater naar kan worden afgevoerd. Maar in eerste instantie is de eigenaar van een perceel zelf verantwoordelijk. Een verblijfsruimte moet bijvoorbeeld vocht- en waterdicht zijn. Bij uitbreidingsplannen onderzoeken we de gevolgen van en voor het grondwater. Dit betekent dat we de (verplichte) watertoets uitvoeren en dat er in een vroegtijdig stadium overleg plaatsvindt tussen de afdelingen Openbare Werken en Ruimtelijke Ordening.

3.4.2 Het plangebied

Watertoets

Ten behoeve van de watertoets is onderhavig plan getoetst aan een twaalfstal thema's, die het waterschap van belang acht ten behoeve van het waarborgen van een gunstige waterhuishoudkundige situatie in de toekomst. Het resultaat van deze toets is in onderstaande tabel verwerkt.

Thema	Toetsvraag	Relevant
Veiligheid	1. Ligt in of binnen 20 meter vanaf het plangebied een waterkering? (primaire waterkering, regionale waterkering of kade)	Ja
	2. Ligt het plangebied in een waterbergingsgebied of winterbed van een rivier?	Nee
Riolering en Afvalwaterketen	1. Is de toename van het afvalwater (DWA) groter dan 1m ³ /uur?	Nee
	2. Ligt in het plangebied een persleiding van WRIJ?	Ja
	3. Ligt in of nabij het plangebied een RWZI van het waterschap?	Nee
Wateroverlast (oppervlakte-water)	1. Is er sprake van toename van het verhard oppervlak met meer dan 2500m ² ?	Nee
	2. Is er sprake van toename van het verhard oppervlak met meer dan 500m ² ?	Nee
	3. Zijn er kansen voor het afkoppelen van bestaand verhard oppervlak?	Ja
	4. In of nabij het plangebied bevinden zich natte en laag gelegen gebieden, beekdalen, overstromingsvlaktes?	Ja
Oppervlakte-waterkwaliteit	1. Wordt vanuit het plangebied (hemel)water op oppervlaktewater geloosd?	Ja
Grondwater-overlast	1. Is in het plangebied sprake van slecht doorlatende lagen in de ondergrond?	Nee
	2. Is in het plangebied sprake van kwel?	Ja
	3. Beoogt het plan dempen van perceelsloten of andere wateren?	Nee
Grondwater-kwaliteit	1. Ligt het plangebied in de beschermingszone van een drinkwateronttrekking?	Nee
Inrichting en beheer	1. Bevinden zich in of nabij het plangebied wateren die in eigendom of beheer zijn bij het waterschap?	Ja
	2. Heeft het plan herinrichting van watergangen tot doel?	Nee
Volksgezondheid	1. In of nabij het plangebied bevinden zich overstorten uit het gemengde stelsel?	Ja
	2. Bevinden zich, of komen er functies, in of nabij het plangebied die milieuhygiënische of verdrinkingsrisico's met zich meebrengen (zwemmen, spelen, tuinen aan water)?	Ja

Natte natuur	1. Bevindt het plangebied zich in of nabij een natte EVZ?	Nee
	2. Ligt in of nabij het plangebied een HEN of SED water?	Nee
	3. Bevindt het plangebied zich in beschermingszones voor natte natuur?	Nee
	4. Bevindt het plangebied zich in een Natura 2000-gebied?	Nee
Verdroging	1. Bevindt het plangebied zich in een TOP-gebied?	Nee
Recreatie	1. Bevinden zich in het plangebied watergangen en/of gronden in beheer van het waterschap waar actief recreatief medegebruik mogelijk wordt?	Nee
Cultuurhistorie	1. Zijn er cultuurhistorische waterobjecten in het plangebied aanwezig?	Nee

De Keur van het Waterschap is van toepassing op de leggerwatergangen.

In het plangebied liggen waterkeringen met bijbehorende zones. Daarop zijn naast de bepalingen van dit bestemmingsplan, tevens de Keur van toepassing. Daarnaast is een deel van het plangebied gelegen in het rivierbed. Aan dit gebied is de bestemming Waterstaat – Waterstaatkundige functies toegekend.

3.4.3 **Ontwikkeling Boterdijk**

De nieuwbouw zal plaats vinden binnen de keurzone van de waterkering. Binnen deze keurzone is de Keur op de waterkeringen van Waterschap Rijn en IJssel van kracht. Voor de bouw van de woningen is dan ook op grond van artikel 10 van de 'Keur op de waterkeringen' van Waterschap Rijn en IJssel een keurontheffing vereist. In maart 2009 is door het waterschap Rijn en IJssel besloten de gevraagde keurontheffing te verlenen (zie bijlage).

Door de voorgenomen ontwikkeling van de woningen in het plangebied zal het verharde oppervlak enigszins toenemen. Uitgangspunt van het beleid is dat de toename van verhard oppervlak wordt gecompenseerd door opvang of infiltratie binnen het plangebied te realiseren. Binnen het plangebied en in de directe omgeving daarvan bestaan echter geen mogelijkheden voor het infiltreren dan wel opvangen van afgekoppeld hemelwater. Het hemelwater zal dan ook worden afgevoerd naar de riolering. Bij de bouw van de woningen zal echter worden gebouwd met niet-uitlogende materialen om de kwaliteit van het afgevoerde hemelwater zo goed mogelijk te houden. Afsproken is verder dat de nutsvoorzieningen worden aangelegd vanaf de voet van de dijk, aan de zijde van 'De Raai', waardoor er zo weinig mogelijk verstoring van het dijklichaam zal optreden. Hier-voor dient echter nog wel officieel toestemming te worden aangevraagd bij het waterschap.

Binnen het plangebied zal het principe van duurzaam bouwen worden gehanteerd.

Er zal gebruik worden gemaakt van duurzame materialen, die niet uitlogen.

Het hemelwater van de bebouwing zal worden afgevoerd naar de riolering. In het vooroverleg met het waterschap heeft zij aangegeven geen zwaarwegende bezwaren te zien in verband met voorgenomen plan. Geconcludeerd kan worden dat, ten aanzien van de watertoets, voor onderhavig plan geen aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

3.4.4 *Conclusie*

Voorliggend bestemmingsplan heeft een conserverend karakter en legt de bestaande situatie vast. Er wordt niet voorzien in nieuwe ontwikkelingen, die mogelijk een negatieve invloed hebben op de waterhuishoudkundige situatie in het plangebied.

Voor water geldt dat de watergangen in het plangebied een waterbestemming hebben gekregen. Beleidsdoelstellingen ten aanzien van de waterkwantiteit en kwaliteit zijn binnen deze bestemming mogelijk. In dit bestemmingsplan wordt bij veel bestemmingen, naast de waterbestemming, onder de bestemmingsomschrijving ook water genoemd. Zo wordt aan het implementeren en uitvoeren van het waterbeleid ruim baan gegeven binnen dit bestemmingsplan.

De bescherming en daarmee instandhouding van waterkeringen behorende bij de Rijn is gewaarborgd met de dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterkering'.

3.5 **ECOLOGIE**

3.5.1 *Algemeen*

Bij ruimtelijke plannen moet aandacht worden besteed aan de natuurwetgeving. In de natuurwetgeving kan een tweedeling worden gemaakt in soort- en gebiedsbescherming. Soortbescherming vindt plaats via de Flora- en faunawet. De gebiedsbescherming gebeurt via de Natuurbeschermingswet 1998.

Soortbescherming

Sinds 1 april 2002 regelt de Flora- en faunawet de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren (beschermde flora- en faunasoorten). Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen tot gevolg hebben dat beschermde soorten in het geding komen. Als dergelijke soorten aanwezig zijn en door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling bedreigd worden, moet een ontheffing aangevraagd worden. Voor het aanvragen van een omgevingsvergunning voor het slopen of bouwen van een bouwwerk is het noodzakelijk om hiernaar onderzoek te doen.

Gebiedsbescherming

Vanaf oktober 2005 vindt de gebiedsbescherming in Nederland plaats via de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. De Natuurbeschermingswet kent de volgende beschermde gebieden:

- de Natura 2000-gebieden (vogel- en habitatrictlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten (voorheen (staats)natuurmonumenten).

Andere vormen van natuurbescherming komen voort uit de aanwijzing van een gebied als Natura 2000-gebied, als Ecologische Hoofdstructuur of als Nationaal Landschap. Daarbij hebben de Natura 2000-gebieden 'externe werking', wat wil zeggen dat niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied invloed hebben op de staat van instandhouding van het gebied, maar ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden.

Natura 2000-gebieden

Voor beschermde Natura 2000-gebieden geldt dat er voor projecten en handelingen geen verslechtering van de kwaliteit van de habitats of een verstorend effect op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen mag optreden. Binnen de Natura 2000-gebieden zijn de Vogelrichtlijngebieden en Habitatrichtlijngebieden te onderscheiden. De Vogelrichtlijn heeft tot doel alle in het wild levende vogelsoorten op het grondgebied van de EU te beschermen. De Habitatrichtlijn is zowel gericht op de bescherming van soorten als natuurlijke habitats.

Ecologische Hoofdstructuur

In Gelderland is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in aanleg, zoals aangewezen in de streekplanherziening van 2009: een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen. Door de vergroting van natuurgebieden, de ontwikkeling van nieuwe natuurgebieden en de aanleg van ecologische verbindingzones ontstaat het beoogde samenhangende netwerk. Vergroting en verbinding zal bijdragen aan het oplossen van problemen op het vlak van verdroging, vermessing en versnippering. Het doel is om te komen tot duurzame populaties van kwetsbare planten- en diersoorten. Binnen de ecologische hoofdstructuur geldt de "nee, tenzij"-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Nationaal Landschap

Door het rijk zijn twintig Nationale Landschappen aangewezen. Dit zijn gebieden met (inter)nationaal zeldzame of unieke landschapskwaliteiten en in samenhang waarmee bijzondere, natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. De opgave voor deze Nationale Landschappen is het behouden, duurzaam beheren en waar mogelijk versterken van de bijzondere kwaliteiten. Naar alle waarschijnlijkheid zal het beheer van de Nationale landschappen bij de provincies komen te liggen.

3.5.2 Het plangebied

Onderhavig bestemmingsplan voorziet niet in de realisatie van nieuwe ontwikkelingen. Hierdoor wordt het bestaande groen niet aangetast en is er dus geen sprake van negatieve effecten op eventueel voorkomende soorten. Noodzaak tot een nader ecologisch onderzoek is hier dan ook niet aan de orde.

Het plangebied is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Het plangebied ligt wel in het Nationale Landschap 'Gelderse Poort'. Rondom het plangebied bevindt zich een Natura 2000-gebied (met Vogel- en Habitatrichtlijngebieden), die tevens onderdeel uitmaakt van de provinciale Ecologische Hoofdstructuur. Het betreft hier het natuurgebied Gelderse Poort. Gezien het consoliderende karakter van voorliggend bestemmingsplan spelen deze beschermde gebieden in het kader van voorliggend plan geen rol.

In de omgeving van de kern Tolkamer bevindt zich geen beschermd natuurmonument. Voor dit plan hoeft hier niet verder op worden ingegaan.

3.5.3 **Ontwikkeling Boterdijk**

Om de uitvoerbaarheid van het plan Boterdijk te toetsen, is onderzoek¹ gedaan naar de aanwezige natuurwaarden. Hierbij is gekeken naar zowel gebiedsbescherming als soortenbescherming. De resultaten van het onderzoek luiden als volgt.

Gebiedsbescherming

Door de geplande ontwikkelingen in het plangebied zijn nadelige effecten op deze beschermde gebieden niet te verwachten. Er vindt uitsluitend op kleine schaal woningbouw plaats binnen een bestaand erf, binnen de bebouwde kom van Tolkamer. Het plangebied heeft geen ecologische relaties met het nabijgelegen Natura-2000 gebied, alsmede EHS-gebieden. De beschermde natuurwaarden van de Natura 2000- en EHS-gebieden zullen niet aangetast worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling in het plangebied.

Soortenbescherming

Wat betreft soortenbescherming wordt in het onderzoek het volgende geconcludeerd:

Flora

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Broedvogels

Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. De werkzaamheden moeten worden gestart buiten het broedseizoen (tussen 15 maart en 15 juli).

Huismus

Aanvullend onderzoek naar de huismus is noodzakelijk om te bepalen of het plangebied essentieel leefgebied is.

Zoogdieren

Gericht onderzoek naar het voorkomen van vaste verblijfplaatsen van de steenmarter is noodzakelijk. Voor overige zoogdiersoorten is geen nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag noodzakelijk.

Vleermuizen

Gericht onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen is niet noodzakelijk wanneer het bestaande winkelpand behouden blijft en niet aan de buitenzijde verbouwd wordt.

Amfibieën

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Reptielen

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Vissen

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Overige diersoorten

¹ Quickscan natuurtoets Boterdijk 15-17 in Tolkamer, februari 2013

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

3.5.4 Conclusie

Nader onderzoek naar huismus en steenmarter is noodzakelijk en zal worden uitgevoerd voor de vaststelling van het bestemmingsplan.

3.6 ARCHEOLOGIE EN CULTUURHISTORIE

3.6.1 Archeologie

Algemeen

Met de ondertekening van het verdrag van Malta (1992) en de parlementaire goedkeuring daarvan (1998) heeft de Nederlandse overheid zich verplicht erop toe te zien dat bij ruimtelijke plannen rekening gehouden wordt met het bekende en het nog niet bekende archeologische "bodemarchief". De Wet op de archeologische monumentenzorg is sinds 1 september 2007 van kracht en legt de verplichting op om de archeologische waarden van de grond te betrekken in de ruimtelijke planvorming. Uitgangspunt van de wet is het archeologische erfgoed zoveel mogelijk ter plekke (in-situ) te bewaren.

De gemeenteraad heeft in 2012 gemeentelijk archeologiebeleid vastgesteld. Dit is gebeurd aan de hand van de archeologische verwachtings- en beleidskaart d.d. november 2011 (BAAC Rapport V-11.0202).

Teneinde archeologiebeleid te formuleren heeft is voor het gehele grondgebied van de gemeente een archeologische inventarisatie uitgevoerd en vervolgens een bronnen- en verwachtingskaart, een landschaps- en verwachtingskaart en een archeologische beleidskaart opgesteld. Op de bronnenkaart zijn de voor de archeologie relevante cultuurhistorische elementen en de bekende archeologische waarden en resten weergegeven. Op de landschapskaart zijn de te verwachten archeologische waarden gekoppeld aan het landschap in de vorm van zones met een bepaalde trefkans. Hiermee wordt een beeld verkregen waar archeologische sporen en vondsten in de bodem aanwezig kunnen zijn. Voor de verschillende archeologische (verwachtings)waarden is een archeologiebeleid opgesteld. De archeologische beleidskaart is afgeleid van de archeologische bronnen- en landschapskaart, waarbij de beleidsadviezen in de legenda zijn opgenomen.

De archeologische beleidskaart wordt door de gemeente Rijnwaarden als instrument gebruikt om bij de keuze van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen (bouwactiviteiten, natuurontwikkelingen etc.) de archeologie zoveel mogelijk te ontzien. In één oogopslag is zichtbaar waar de kans het hoogst is om archeologische resten in de bodem aan te treffen. Hierdoor kan worden bepaald welke gebieden archeologisch dienen te worden onderzocht bij de aanvraag van vergunningen voor werkzaamheden. De gemeente haakt hierbij aan bij het beleid van de omliggende gemeenten, omdat dit beleid een praktische insteek heeft. Kleine bodemingrepen zijn hierbij over het algemeen vrijgesteld van onderzoek. Uitgangspunt van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg is behoud van archeologische resten op de locatie waar ze in de bodem voorkomen. De gemeente heeft een belangrijke rol bij het behoud en beheer van ondergrondse archeologische resten. Zo is de gemeente verplicht om bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met bekende en verwachte archeologische waarden. Tevens dient de gemeente erop

toe te zien dat bij bodemingrepen veroorzaakt door particuliere initiatiefnemers eveneens rekening wordt gehouden met de bekende en de te verwachten archeologische resten. In de praktijk gebeurt dit door toetsing van aanvragen voor omgevingsvergunningen in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), bij nieuwe planologische ontwikkelingen en/of bestemmingsplanprocedures op de in het bestemmingsplan opgenomen regels.

In dit bestemmingsplan zijn eventueel aanwezige archeologische resten beschermd volgens de gemeentelijke archeologische beleidskaart. De daarop aangegeven zones met middelhoge en hoge verwachtingswaarden zijn overgenomen in zogeheten dubbelbestemmingen, waarmee naast de ter plaatse voorkomende hoofdbestemming, tevens archeologische resten worden beschermd. Dit is gedaan door in de regels van het bestemmingsplan de verplichting op te nemen tot het laten uitvoeren van archeologisch onderzoek door de aanvrager van de vergunning. Kleine en ondiepe ingrepen zijn hierbij uitgezonderd.

Voor elke archeologische zone geldt specifiek beleid, zoals aangegeven op de als bijlage bijgevoegde archeologische beleidskaart. Deze omschrijving geeft tevens aan bij welke mate van verstoring (oppervlakte en diepte) archeologisch onderzoek moet worden gedaan. Het beleid van de archeologische advieskaart is overgenomen in 5 dubbelbestemmingen 'Waarde – Archeologische verwachting'. Hierbij geldt het volgende onderzoeksregime:

- Archeologische verwachting 1: onderzoek > dan 30 cm beneden maaiveld
- Archeologische verwachting 3: onderzoek > 100 m² en > dan 30 cm beneden maaiveld

In Tolkamer komen de archeologische verwachtingsgebieden 1 en 3 voor.

Voor de aan de Boterdijk geplande nieuwbouw en de daarmee samenhangende bodemverstorende ingrepen is door Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een archeologisch onderzoek² uitgevoerd. Het onderzoek bestaat uit een voorbereidende bureaustudie en een inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van een geoarcheologisch booronderzoek. Dit onderzoek is opgenomen in de bijlage.

Op basis van de bij het bureauonderzoek verkregen informatie is een archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied opgesteld. Dit model geeft aan dat archeologische resten kunnen worden verwacht als de locatie relatief hoog gelegen is geweest in de komgronden van de rivier. Vervolgens is een inventariserend onderzoek uitgevoerd om de bodemopbouw vast te stellen en om na te gaan of het hier gaat om een hoger gelegen terrein uit het verleden. In het plangebied zijn hiervoor vijf grondboringen gezet. In de boringen is onder een verstoorde bouwvoor (40 - 100 cm) tot een diepte van minstens 2,2 m -mv zandige klei aangetroffen. Deze klei is vermoedelijk afkomstig van een opvulling van een meandergeul. Tot aan de verlanding van deze geul is het terrein niet geschikt geweest voor bewoning. De kans om op grotere diepte, onder de riviergeul nog onverstoorde archeologie aan te treffen is dan ook gering. Geconcludeerd wordt dat de kans om archeologische resten van enige waarde op de onderzoekslocatie aan te treffen nihil is. De voorgenomen bouwactiviteiten zullen daarom naar verwachting het archeologisch bodemarchief niet verstoren.

² Een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van grondboringen aan de Boterdijk 15 - 17 te Tolkamer, gemeente Rijnwaarden (Gld.) (ARC-Rapporten 2008-83)

Conclusie

Met het overnemen van het gemeentelijk archeologiebeleid in dit bestemmingsplan zijn cultuurhistorische waarden voldoende beschermd. Daarnaast zijn bij de ontwikkeling aan de Boterdijk geen resten aangetroffen. Het aspect archeologie vormt geen belemmering voor de uitvoering van onderhavig bestemmingsplan.

3.6.2 Cultuurhistorie

Algemeen

Modernisering van de Monumentenzorg

In het kader van de Modernisering van de Monumentenzorg (MoMo) zijn het stimuleren en ondersteunen van gebiedsgericht werken, het belang van cultuurhistorie laten meewegen in de ruimtelijke ordening, het formuleren van een visie op erfgoed en het verminderen van de administratieve lastendruk op de agenda komen te staan.

Voor het instrument bestemmingsplan heeft dit tot gevolg dat de cultuurhistorische waarden moeten worden meegewogen bij de totstandkoming hiervan. Dat betekent dat er een analyse moet worden verricht naar cultuurhistorische waarden in een bestemmingsplan en dat daar conclusies aan moeten worden verbonden die in een bestemmingsplan verankerd moeten worden.

In voorliggend geval worden bestaande functies bestemd en wordt aan bestaande bebouwing weinig uitbreidingsruimte toegekend. Nieuwe ontwikkelingen worden niet mogelijk gemaakt met dit bestemmingsplan, waardoor cultuurhistorische waarden niet worden geschaad.

Nota Belvédère

De Nota Belvédère geeft een visie op de wijze waarop met de cultuurhistorische kwaliteiten van het fysieke leefmilieu in de toekomstige situatie van Nederland kan worden omgegaan. Tevens geeft de nota aan welke maatregelen daartoe moeten worden getroffen. Cultuurhistorie wordt beschouwd als van vitale betekenis voor de samenleving en de individuele burger. Het behoud en het benutten van het cultureel erfgoed voegt kwaliteit toe aan de culturele dimensie van de ruimtelijke inrichting. Bij ruimtelijke planvorming is het verplicht om cultuurhistorie in de plannen te betrekken, waarbij herkenbaar houden van de historisch gegroeide ruimtelijke situatie en het bodemarchief voorop staat.

In het kader van het project Belvédère is een landsdekkend overzicht vervaardigd van de cultuurhistorisch meest waardevol geachte steden en gebieden. Dit overzicht is weergegeven op de Cultuurhistorische Waardenkaart van Nederland.

Belvoir 3 provincie Gelderland

De provincie Gelderland heeft ter bescherming en versterking van de cultuurhistorie de nota Belvoir 3 opgesteld. Het beleid kent 3 opgaven:

- Realisatie van duurzaam functioneel gebruik van de cultuurhistorie;
- Realisatie van gezamenlijke cultuurhistorische programma's en projecten;
- Realisatie van definitieve maatschappelijke verankering van cultuurhistorie en borging met behulp van vigerende regelgeving.

Het plangebied is gelegen in het Belvoirgebied 'Liemers' (oude riviervlakte). De Liemers is aan de ene kant druk door de nabijheid van Arnhem en de vanaf Arnhem langs de A12 aaneengeschaalde woon- en werkgebieden van Westervoort en Zevenaar. Aan de andere kant is het rustig en groen zoals in de Rijnstrangen. Dat het land door het (leven met het) rivierwater is gemaakt is overal merkbaar: dijkzones van Rijn en IJssel met uiterwaarden en steenfabrieken, het Pannerdensch Kanaal, tal van oude rivierarmen, vlak grasland doorsneden met sloten. Een afwijkend deel is het Montferland dat als een beboste hoogte in het rivierenlandschap ligt.

De historische dimensie van de Rijnstrangen is in stand gehouden en in Montferland is de verbinding tussen historische bebouwing en landerijen versterkt. De Rijnstrangen zijn Gelders Erfgoed geworden als overblijfselen van tijden met wateroverlast.

Het plan

Binnen het plangebied zijn meerdere monumenten aanwezig. De bescherming van deze Rijks- en gemeentelijke monumenten is geregeld in de Monumentenwet 1988 en de gemeentelijke monumentenverordening. Met monumenten worden alle 'onroerende zaken' bedoeld. Tot die onroerende zaken horen gebouwen en objecten, zoals vaarten, bruggen, wegen, bomen en pleinen, die tenminste vijftig jaar oud zijn. Zij moeten van belang zijn door hun schoonheid, de wetenschappelijke en/of hun cultuurhistorische betekenis. Een monument kan worden aangewezen als rijksmonument wanneer het aan deze regels voldoet en als het een nationale, unieke waarde heeft.

Tolkamer kent acht rijksmonumenten:

• Europakade 10	Tolkamer	Voorm. douane- en accijnzenkantoor
• 's Gravenwaard 2	Tolkamer	T-boerderij "Geerlingshof"
• 's Gravenwaard bij 2	Tolkamer	Graanschuur
• Hoofdstraat 1,3	Tolkamer	Dubbel woonhuis
• Hoofdstraat 5,7	Tolkamer	Dubbel woonhuis
• Hoofdstraat 9,11	Tolkamer	Dubbel woonhuis
• Hoofdstraat 28,30	Tolkamer	Dubbel woonhuis
• Tolstraat 39,41,43,45, 47 en 49	Tolkamer	Blok van 6 woningen

Tolkamer kent geen gemeentelijke monumenten.

Beschermd dorpsgezicht

Tuindorp is een beschermd dorpsgezicht. Het fenomeen tuindorp speelde een voorname rol in de ontwikkeling van de sociale woningbouw. Vanaf het begin van de 20ste eeuw werden in Nederland tuindorpen aangelegd. Ook Tolkamer nam deel aan de toenemende bedrijvigheid en industrialisering die in de tweede helft van de 19de eeuw plaats vond. Vooral de periode na de Eerste Wereldoorlog was een korte periode van grote bloei. Door de enorme oorlogsverliezen was er een sterk toegenomen vraag naar nieuwe schepen. De werf werd uitgebreid en tevens geschikt gemaakt voor de bouw van zeeschepen. Het aantal arbeiders op de werf groeide exponentieel tot ruim 900. In 1913 werd de woningnood dermate schrijnend dat een aantal fabrieksdirecteuren besloot tot de oprichting van de woningbouwvereniging "De Goede Woning". Uiteindelijk besloot Bodewes zelf over te gaan tot de bouw van arbeiderswoningen. Al snel werd besloten tot de bouw van een woonwijkje nabij de werf.

Tuindorp Tolkamer is van hoge stedenbouwkundige waarde als goed bewaard gebleven voorbeeld van een volgens de tuindorpgedachte aangelegde wijk. Op dergelijke wijze georganiseerde woonwijken werden in Nederland vanaf het begin van de 20ste eeuw aangelegd. De wijk is bijzonder doordat hij als eerste nieuwbouwwijk buiten de oude dorpskern van Tolkamer gebouwd is. Tuindorp Tolkamer is volgens consequent doorgevoerde principes ontworpen en vertoont daardoor een sterke stedenbouwkundige samenhang. De groenstructuur speelt hierin een versterkende rol. Dit gawe totaalbeeld is van hoge waarde. Tuindorp Tolkamer bezit architectonische waarde vanwege de esthetische kwaliteiten van het ontwerp en de gaafheid van het gerealiseerde werk. Het gebruikte vormenrepertoire heeft tot een sterke samenhang tussen de bouwblokken en woningen geleid. De creatieve omgang met eenvoudige materialen heeft geleid tot sierlijke en subtiele decoraties van bijzondere waarde. Enkele woningen aan de Berenicestraat nummers 2-14 versterken de kwaliteiten van de wijk. De fraaie kapvorm en dakpellen geven deze woningen net iets meer cachet en tonen daarmee de subtiele onderlinge verschillen tussen de woningen in de wijk. De bebouwing van recentere datum aan de Berenicestraat doet geen afbreuk aan de kwaliteiten van de wijk.

Tenslotte is de wijk ook beschermenswaardig op grond van cultuurhistorische waarden: de wijk werd gebouwd in opdracht van de eigenaren van Scheepswerf Bodewes, thans "De Hoop". Het moest een wijk zijn met een groot aantal voorzieningen voor de arbeiders. Het waterpompstation en het kerkje zijn daar voorbeelden van. Hiermee is de wijk een fraai voorbeeld van sociale woningbouw uit het eerste kwart van de 20ste eeuw. Het is een ensemble gebouwd met een duidelijke maatschappelijke gedachte. In de periode rondom de eeuwwisseling zijn in ons land diverse van dergelijke wijken voor veelal fabrieksarbeiders gebouwd, maar velen zijn verdwenen. De wijk heeft daardoor ook een aanzienlijke zeldzaamheidswaarde: er is in Tolkamer en directe omgeving geen ander tuindorp van vergelijkbare kwaliteit in opzet en uitvoering en gaafheid te vinden. Tuindorp Tolkamer is een samenhangende wijk, gebouwd en ingericht op basis van tuindorpprincipes. De wijk is voor de gemeente Rijnwaarden en aangrenzende gemeenten een bijzonder voorbeeld van een tuindorppachtige wijk van beperkte omvang. De kwaliteiten van de wijk komen naar voren in de gaafheid van zowel de hoofdlijnen van de stedenbouwkundige opzet als de bebouwingskenmerken.

Om de kwaliteiten en cultuurhistorische waarde van Tuindorp Tolkamer als geheel te waarborgen is de bescherming van de hierna volgende aspecten van belang:

Met betrekking tot de stedenbouwkundige hoofdstructuur zijn van belang:

- De oorspronkelijke aanleg van de bebouwingsstructuur: twee gesloten bouwblokken omringd door de originele wegenstructuur;
- Het rechte verloop van straten;
- De visuele relatie met de omringende dijk in de Grangesbergenlaan;
- De straatprofielen, met bescheiden parkeerhavens en trottoirs;
- Het op beperkte schaal ritmisch verspringen van de rooilijnen;
- De symmetrische opbouw van de afzonderlijke woningblokken, in vrijwel de gehele wijk;
- Het aanwezige groen in de wijk, in het bijzonder de groene perkjes voor de woningen in de Berenicestraat, Rheastraat en Gouwzeestraat.

Met betrekking tot de vormgeving van de bebouwing zijn van belang:

- De verschillende wijzen waarop de rooilijnverspringing is toegepast;

- De eenheid in vormgeving van de architectuur, die tot uitdrukking komt in alle woonblokken;
- Het overheersend aanwezige bouwvolume in de wijk: één bouwlaag plus kap;
- De onderlinge afstemming tussen de vormgeving van de woningen en die van de woonblokken;
- De variatie in de gevelopbouw binnen de algemene ontwerpkaders van de wijk, zoals de onderbreking van de standaard kap door topgevels, de variëteit in kapconstructie en bescheiden, maar zorgvuldig en gelijkvormig uitgevoerde dakkapellen die in proportie aansluiten bij de algemene bouwmassa;
- Het consequente materiaalgebruik in de hele wijk, met name de dakpannen, de rode baksteen gemetseld in Vlaams verband (voor- en zijgevels) en halfsteens verband.

Dit bestemmingsplan is beheergericht en maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Het is gericht op het actualiseren van de bestaande juridische regeling en het toekennen van de status van beschermd dorpsgezicht aan het plangebied. Deze bescherming is in het geval van Tuindorp Tolkamer niet op de Monumentenwet gebaseerd.

Conclusie

De bescherming van de monumenten is via de Monumentenwet gewaarborgd. Ten behoeve van een extra controlemoment zijn monumenten in dit bestemmingsplan voorzien van een aanduiding. Hiermee is ook voor de burgers duidelijk welke panden monumenten betreffen. Het gebied Tuindorp heeft ter bescherming de nadere aanduiding 'specifieke vorm van waarde – beschermd dorpsgezicht' gekregen. Het aspect cultuurhistorie vormt geen belemmering voor de uitvoering van onderhavig bestemmingsplan.

3.7 VERKEER EN PARKEREN

3.7.1 *Algemeen*

Nieuwe ontwikkelingen mogen niet leiden tot problemen met de verkeers- en parkeer-situatie in en rondom het plangebied.

3.7.2 *Het plangebied*

De bestaande infrastructuur wordt in dit plan conform het huidige gebruik van de gronden bestemd. Er is gekozen voor een brede verkeersbestemmingen, waarin onder andere (spoor)wegen, fiets- en wandelpaden, parkeervelden en kleine groenvoorzieningen zijn opgenomen. Bij nieuwe ontwikkelingen moet rekening gehouden worden met de gemeentelijke parkeernota. Omdat onderhavig bestemmingsplan een conserverend karakter heeft en dus geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt, wordt er hier niet verder ingegaan op deze nota.

3.7.3 *Conclusie*

Wat betreft verkeer en parkeren doen zich geen problemen voor die voorliggend plan onuitvoerbaar maken.

3.8 EXTERNE VEILIGHEID

3.8.1 Algemeen

De gemeente Rijnwaarden wil haar burgers een veilige leefomgeving bieden. Eén van de veiligheidsthema's waarvoor de gemeente verantwoordelijkheid draagt is 'externe veiligheid'. Bij externe veiligheid gaat het om de risico's op de omgeving die samenhangen met het produceren, verwerken, opslaan en vervoeren van gevaarlijke stoffen. Deze risico's doen zich zowel voor bij risicovolle inrichtingen als rondom transportassen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen en hogedruk aardgasbuisleidingen.

In Nederland worden twee maten gehanteerd voor externe veiligheidsrisico's, namelijk het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. De Rijksoverheid heeft aan externe veiligheidsrisico's grenswaarden, richtwaarden en een oriëntatiewaarde gesteld. Voor risicovolle inrichtingen is een en ander wettelijk geregeld in het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi)³, sinds 2004. Voor het transport van gevaarlijke stoffen is dezelfde systematiek van risiconormering, opgenomen in de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (CRnvgs)⁴ met de bedoeling deze wettelijk vast te leggen in de in 2012 verwachte AMvB Besluit Transport Externe Veiligheid (Btev)⁵. Voor het transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen is een overeenkomstige systematiek van risicobenadering sinds januari 2011 vastgelegd in het Besluit Externe Veiligheid Buisleidingen (Bevb)⁶.

Bij het plaatsgebonden risico (PR) gaat het om de kans per jaar dat een denkbeeldig persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen als deze persoon zich onafgebroken en onbeschermd in de nabijheid van een risicovolle inrichting of transportas bevindt. Plaatsen met een gelijk risico kunnen door zogenaamde risicocontouren op een kaart worden weergegeven. De normering voor het plaatsgebonden risico is afhankelijk van de aard van het te beschermen object. Hierbij wordt in wet- en regelgeving onderscheid gemaakt tussen kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten. De kwetsbare objecten (zoals woningen, grote kantoren, ziekenhuizen e.d.) worden beter beschermd dan beperkt kwetsbare objecten (zoals kleinere kantoorgebouwen of bedrijfsgebouwen). De norm voor kwetsbare objecten is een grenswaarde (hieraan moet worden voldaan). De norm voor beperkt kwetsbare objecten is een richtwaarde (hieraan moet zoveel mogelijk worden voldaan; afwijking van deze waarde dient goed gemotiveerd te worden). De grenswaarde voor het plaatsgebonden risico voor kwetsbare objecten is 10^{-6} per jaar. De richtwaarde voor het plaatsgebonden risico voor beperkt kwetsbare objecten is 10^{-6} per jaar. Dus: de kans dat een (denkbeeldig) persoon, die zich een jaar lang permanent op de betreffende plek bevindt (de plek waarvoor het risico is uitgerekend) dodelijk verongelukt door een bedrijfs- of transportongeval, mag niet groter zijn dan eens in de miljoen jaar (dat is 10^{-6} per jaar).

Het groepsrisico (GR) is de cumulatieve kans dat een (werkelijk) aanwezige groep van 10, 100 of 1.000 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen in de nabijheid van een risicovolle inrichting of transportas. Het groepsrisico,

³ Staatsblad 2004, 250, Besluit van 27 mei 2004.

⁴ Staatscourant, 2004, 147, p. 16..

⁵ Concept AMvB Besluit transportroutes externe veiligheid, op 4 december 2008 aangeboden aan de Tweede Kamer.

⁶ Staatsblad 2010, 686, Besluit van 17 september 2010

dat wordt bepaald door het aantal personen binnen het invloedsgebied rondom een risicovolle inrichting of transportas, wordt gezien als een indicatie van de maatschappelijke ontwrichting als gevolg van een calamiteit. Het gebied waarin het aantal aanwezige personen wordt meegeteld voor de berekening van het groepsrisico wordt het 'invloedsgebied' genoemd. Het invloedsgebied voor het groepsrisico is het gebied vanaf de risicobron tot aan de 1% letaliteitscontour. De 1%-letaliteitscontour geeft de afstand aan van de risicovolle inrichting of transportroute tot een punt waarbij een daar aanwezige persoon nog een kans van 1% heeft om te overlijden ten gevolge van een ongeval binnen die inrichting. Voor het groepsrisico geldt geen norm, maar een verantwoordingsplicht. Binnen deze verantwoordingsplicht moeten zowel kwalitatieve als kwantitatieve elementen worden beschouwd. Voor toetsing van de kwantitatieve elementen zijn de volgende oriëntatiewaarden⁷ vastgelegd:

- De kans op een ongeval met 10 of meer dodelijke slachtoffers is ten hoogste 10-5 per jaar;
- De kans op een ongeval met 100 of meer dodelijke slachtoffers is ten hoogste 10-7 per jaar;
- De kans op een ongeval met 1000 of meer dodelijke slachtoffers is ten hoogste 10⁻⁹ per jaar.

Deze oriëntatiewaarden kunnen door het bevoegd gezag als handvat worden gebruikt, maar is geen harde norm. Uit de waarden blijkt dat hoe groter de potentiële omvang van de ramp is, des te strenger de oriëntatiewaarde is. Immers, een ongeval met 100 doden leidt tot meer ontwrichting, leed en emoties, dan een ongeval met tien dodelijke slachtoffers.

Ten aanzien van risicovolle inrichtingen is elke verandering van het groepsrisico, ook al bevindt het risico zich boven of onder de oriëntatiewaarde, gebonden aan een verantwoordingsplicht. Ten aanzien van transportassen en buisleidingen is elke toename van het groepsrisico, ook al is het risico lager dan de oriëntatiewaarde, gebonden aan een verantwoordingsplicht.

De uitgangspunten voor het gemeentelijke beleid zijn opgenomen in de concept nota Externe veiligheid die medio 2012 wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Uitgangspunt van het beleid is het voldoen aan de wettelijke eisen en het toetsen van externe veiligheid bij wijzigingen van de situatie. Uit onderzoek is gebleken dat er geen knelpunten als gevolg van het transport over de Rijn zijn. Er is geen plaatsgebonden of groepsrisico als gevolg van de hoge druk gastransportleidingen.

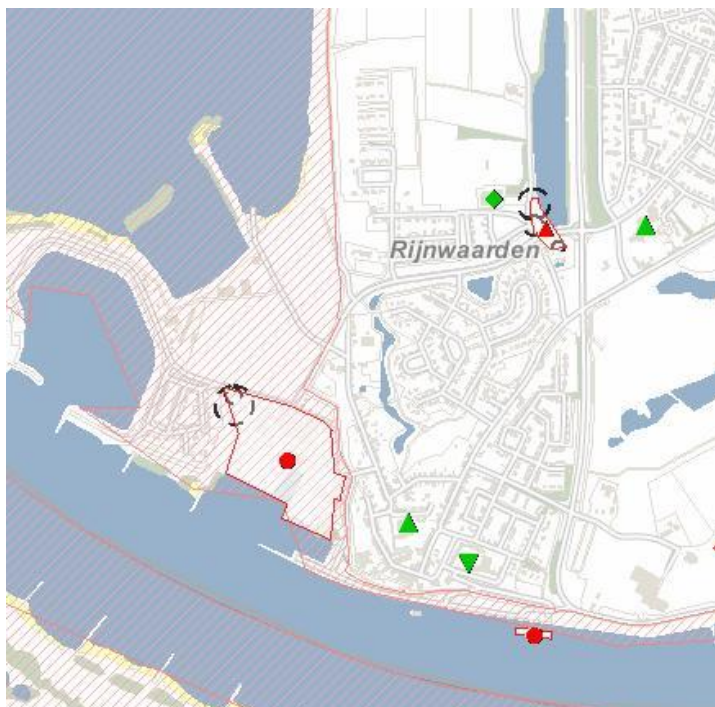
3.8.2 *Het plangebied*

De navolgende afbeelding geeft een uitsnede van de risicokaart voor het plangebied. Hierop staan de risicovolle inrichtingen en leidingen op weergegeven.

In het plangebied ligt een BEVI-inrichting in de vorm van het tankstation aan de Zwarte-weg. Hierbij is een vulpunt aanwezig voor LPG. Het vulpunt heeft een veiligheidszone van 110 m, gerekend vanaf het vulpunt. Buiten het plangebied zijn de Scheepswerf de Hoop gelegen. Tevens is buiten het plangebied een bunkerschip gelegen, met een zodanige doorzet dat deze geen belemmering vormt voor de in het plangebied aanwezige gevoeli-

⁷ Voor risicovolle transportassen (wegen, spoorwegen, vaarwegen en buisleidingen) is de oriëntatiewaarde een factor 10 hoger.

ge functies. In of om het plangebied bevindt zich geen buisleiding waarmee gevaarlijke stoffen worden vervoerd. In en nabij het plangebied lopen geen wegen waarover gevaarlijke stoffen getransporteerd worden. Over de Rijn worden wel gevaarlijke stoffen vervoerd. De afstand tot het plangebied is dusdanig dat het vervoer over de Rijn niet voor belemmeringen zorgt voor de uitvoerbaarheid van dit plan.

Uitsnede risicokaart

Bron: www.risicokaart.nl

3.8.3 Conclusie

Geconcludeerd wordt dat, na toetsing aan de relevante wetgeving, het aspect externe veiligheid geen belemmering vormt voor de uitvoerbaarheid van voorliggend plan.

3.9 ECONOMISCHE HAALBAARHEID

Bij de voorbereiding van een ontwerp voor een bestemmingsplan dient op grond van artikel 3.1.6, eerste lid van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro, d.d. 21 april 2008) onderzoek plaats te vinden naar de uitvoerbaarheid van het plan.

In het kader van de economische uitvoerbaarheid wordt opgemerkt dat het hier om een conserverend plan van de gemeente zelf gaat. Er worden geen perceelsoverstijgende nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. De ontwikkeling van dit bestemmingsplan brengt hierdoor voor de gemeente alleen plankosten met zich mee. Eventuele toekomstige particuliere plannen komen geheel voor rekening van de initiatiefnemer.

Voor de ontwikkeling van de Boterdijk De economische uitvoerbaarheid wordt hiermee geacht voldoende te zijn aangetoond.

3.10 HANDHAAFBAARHEID

Het opstellen van een eenduidig bestemmingsplan met voor iedereen dezelfde (on)mogelijkheden maakt handhaving makkelijker; de rechtsgelijkheid is namelijk goed verzorgd op deze manier. De regels, die voor het plangebied zijn opgesteld, zijn flexibel en ruim waar mogelijk en zijn stringent en strak gesteld waar nodig. Bij de opzet van deze beheersregels is een motivering opgenomen in de toelichting (met name paragraaf 2.5) die in de dagelijkse praktijk goed is uit te leggen. In deze motivering wordt ook ingegaan op de mogelijkheden om alsnog af te wijken van dit plan na een ruimtelijk-juridisch afwegingsproces. Zo wordt recht gedaan aan de praktijk dat een bestemmingsplan (ook dit bestemmingsplan) een momentopname is. De mogelijkheden voor een goede handhaafbaarheid van dit bestemmingsplan zijn daarmee gewaarborgd.

4 WIJZE VAN BESTEMMEN

4.1 ALGEMEEN

53

Dit bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding, regels en een toelichting. De verbeelding en de regels vormen tezamen het juridisch bindende gedeelte van het bestemmingsplan. Beide planonderdelen dienen in onderlinge samenhang te worden gezien en toegepast. Op de verbeelding zijn de bestemmingen aangewezen. Aan deze bestemmingen zijn bouwregels en regels betreffende het gebruik gekoppeld.

De toelichting heeft geen rechtskracht, maar vormt niettemin een belangrijk onderdeel van het plan. De toelichting van dit bestemmingsplan geeft een weergave van de beweegredenen, de onderzoeksresultaten en de beleidsuitgangspunten die aan het bestemmingsplan ten grondslag liggen. Tot slot is de toelichting van wezenlijk belang voor een juiste interpretatie en toepassing van het bestemmingsplan.

De wijze van bestemmen is gebaseerd op de VROM-uitgave "Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen 2008". De verbeelding is getekend conform IMRO 2008. Het bestemmingsplan voldoet eveneens aan het gemeentelijke handboek.

4.2 METHODIEK

4.2.1 *Verbeelding*

Op de verbeelding hebben alle gronden binnen het plangebied een bestemming gekregen. Binnen een bestemming kunnen nadere aanduidingen zijn opgenomen. Deze aanduidingen hebben alleen een juridische betekenis als in de regels aan de betreffende aanduiding een gevolg is verbonden. Een aantal aanduidingen heeft juridisch gezien geen betekenis en is uitsluitend opgenomen ten behoeve van de leesbaarheid van de verbeelding. Dit geldt in ieder geval ten aanzien van de gebruikte kadastrale en topografische ondergrond, die op enkele punten verouderd kan zijn. Sowieso heeft de ondergrond, zoals weergegeven op de verbeelding, uitsluitend een informatieve en geen juridische waarde. De bestaande bebouwing op alle percelen in het plangebied is, mits legaal gerealiseerd, dan ook leidend voor de toekomstige bouw mogelijkheden, niet hetgeen op de ondergrond van de verbeelding is aangegeven.

4.2.2 *Regels*

De regels van het bestemmingsplan zijn ondergebracht in vier hoofdstukken:

- Hoofdstuk 1 (artikelen 1 en 2) bevat de inleidende regels. Deze regels beogen een eenduidige interpretatie en toepassing van de overige, meer inhoudelijke regels en van de verbeelding te waarborgen.
- Hoofdstuk 2 (artikelen 3 tot en met 20) bevat de bestemmingen. Per op de verbeelding aangegeven bestemming bevat dit hoofdstuk regels die specifiek voor die bestemming gelden.
- Hoofdstuk 3 (artikelen 21 tot en met 26) bevat de algemene regels, waaronder een antidubbeltelbepaling en de algemene afwijkings- en wijzigingsregels.
- Hoofdstuk 4 (artikelen 27 en 28) bevat de overgangsregels en de slotregel.

Regels in verband met de bestemmingen

De bestemmingsregels kennen alle een zelfde opbouw met de volgende leden:

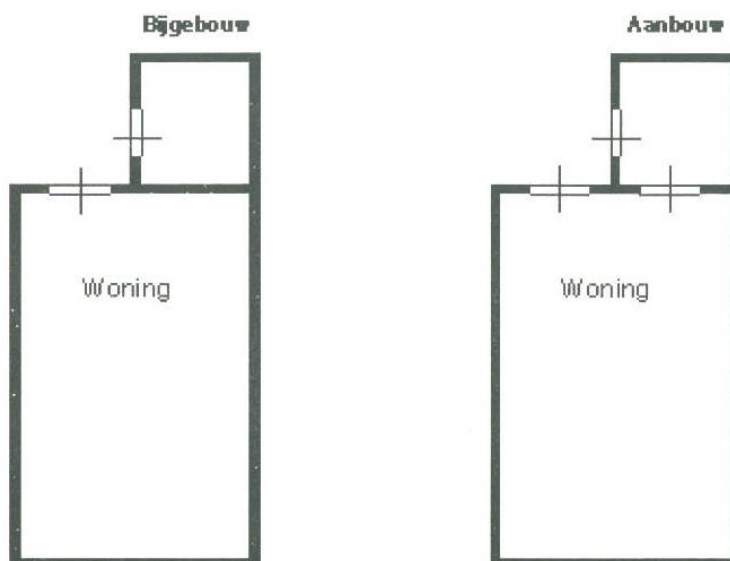
- lid 1 bestemmingsomschrijving;
- lid 2 bouwregels;
- lid 3 (en 4) afwijkingsregels (indien aanwezig);
- lid 4 aanlegvergunningstelsel (indien aanwezig);
- lid 5 wijzigingsbevoegdheid (indien aanwezig).

De bestemmingsomschrijving is de centrale regel van elke bestemming. In de bestemmingsomschrijving worden de binnen een bestemming toegestane functies genoemd. De bouwregels zijn gerelateerd aan deze omschrijving. Ook het gebruik van grond en bebouwing is gekoppeld aan de bestemmingsomschrijving.

Inleidende, algemene en overgangs- en slotregels

Naast de bestemmingen bevat het plan een aantal algemene regels over bijvoorbeeld begrippen, de wijze van meten, algemene afwijkingen en overgangsrecht. Deze min of meer standaardregels in bestemmingsplannen worden hier verder niet toegelicht, met uitzondering van de begrippen 'aanbouw', 'uitbouw' en 'bijgebouw'. Voor een juiste interpretatie van het bestemmingsplan wordt het verschil tussen deze bouwwerken hieronder nader toegelicht.

Het verschil tussen een aanbouw en een uitbouw is dat met een aanbouw een afzonderlijke ruimte aan het hoofdgebouw wordt toegevoegd en met een uitbouw een bestaande ruimte in het hoofdgebouw wordt vergroot. In beide gevallen wordt het hoofdgebouw uitgebreid en in beide gevallen geldt dat de nieuwe ruimten toegankelijk zijn vanuit het hoofdgebouw. Het verschil tussen aan- en uitbouwen en een bijgebouw is gelegen in het feit dat bij een bijgebouw geen verbinding bestaat tussen het hoofdgebouw en het bijgebouw. Het bijgebouw is via een aparte toegangsdeur bereikbaar. Een bijgebouw dient verder in architectonische zin ondergeschikt te zijn aan het hoofdgebouw. Een bijgebouw kan dus wel tegen het hoofdgebouw worden aangebouwd. Een garage, die tegen een woning is gebouwd, kan dus wel degelijk een bijgebouw zijn. Indien er echter een verbindingsdeur wordt aangebracht vanuit de woning naar de garage, is er sprake van een aanbouw. Het voorgaande wordt met de navolgende afbeeldingen verder verduidelijkt.

4.3 BESTEMMINGEN

Dit bestemmingsplan kent de bestemmingen "Agrarisch", "Bedrijf", "Detailhandel", "Dienstverlening", "Gemengd", "Groen", "Horeca", "Kantoor", "Maatschappelijk", "Natuur", "Recreatie", "Sport", "Tuin", "Verkeer", "Verkeer - Verblijfsgebied", "Water" en "Wonen". Daarnaast kent het bestemmingsplan de dubbelbestemming "Waterstaat - Waterkering".

4.3.1 *bestemming "Agrarisch"*

De bestemming Agrarisch is toegekend aan die percelen die in agrarisch gebruik zijn. In de regels is bepaald dat de gronden met deze bestemming zijn bestemd voor de uitoefening van een agrarisch bedrijf, maar tevens voor watergangen ten behoeve van de waterhuishouding en recreatief medegebruik. Het realiseren van gebouwen is toegestaan binnen de op de verbeelding aangegeven bouwvlakken.

4.3.2 *bestemming "Bedrijf"*

Alle bestaande bedrijven zijn bestemd tot Bedrijf. Hierbij is een tweedeling gemaakt tussen 'echte' bedrijven enerzijds en nutsvoorzieningen, die volgens de systematiek van de SVBP 2008 ook onder de bestemming Bedrijf vallen, anderzijds. Om dit onderscheid ook op de verbeelding aan te geven, is per bedrijfsperceel een aanduiding opgenomen. Per aanduiding is in de regels een passende regeling opgenomen.

De bestaande bedrijven, die verspreid over de kern zijn gelegen, zijn als zodanig bestemd. Bij bedrijfsbeëindiging of –verplaatsing is dus geen sprake van vrije uitwisselbaarheid met andere bedrijfstvormen mogelijk.

Binnen de bouwregels zijn normen gesteld voor de bedrijfsgebouwen en voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde. Voor al deze bouwwerken gelden maxima ten aanzien van goothoogten, bouwhoogten et cetera. Hoofregel is dat alle bedrijfsgebouwen (dus ook bijgebouwen en aan- en uitbouwen) binnen het bouwvlak moeten worden opgericht. De toegestane hoogte is steeds aangegeven op de verbeelding. De hoogten van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn in algemene zin geregeld in de regels van het plan. Bestaande bedrijfswoningen zijn toegestaan.

De nutsbedrijven zijn specifiek bestemd door middel van de aanduiding "nutsvoorziening". Vrije uitwisselbaarheid met andere bedrijfstvormen is hierdoor niet mogelijk.

4.3.3 *Bestemmingen "Detailhandel", "Dienstverlening", "Horeca", "Kantoren" en "Gemengd"*

De in het plangebied voorkomende detailhandelsbedrijven, dienstverlenende bedrijven en kantoren zijn bestemd tot Detailhandel, Dienstverlening en Kantoren. In de doeleind omschrijving en de begripsbepalingen in artikel 1 is bepaald welke functies zijn toegestaan. Tevens zijn percelen bestemd voor Horeca, waarbij de toegelaten horecavoorzieningen zijn beperkt tot de type bedrijven die in de Staat van inrichting is opgenomen. De bestemming Gemengd is toegekend aan het gebied waar centrumvoorzieningen voorkomen in Tolkamer. In tegenstelling tot de vier andere bestemmingen is binnen de bestemming Gemengd enige uitwisseling van functies mogelijk, zoals dat gebruikelijk is in een centrumgebied.

De bebouwing moet worden opgericht binnen de bouwvlakken. De goot- en nokhoogte is net als bij de andere bestemmingen op de verbeelding aangegeven.

4.3.4 **bestemming "Maatschappelijk"**

De in het plangebied aanwezige maatschappelijke functies zijn als zodanig bestemd. Ook van de in deze bestemmingsomschrijvingen genoemde begrippen zijn omschrijvingen opgenomen in artikel 1 van de regels om duidelijkheid te geven over hetgeen precies is toegestaan in deze bestemmingen:

De op de verbeelding voor Maatschappelijk aangewezen gronden zijn blijkens de begripsregels van artikel 1 in de regels bedoeld voor: "Culturele, educatieve, medische, sociale en levensbeschouwelijke voorzieningen, voorzieningen ten behoeve van openbare dienstverlening, alsook ondergeschikte detailhandel en horeca ten dienste van deze voorzieningen, met inbegrip van peuterspeelzalen, kinderopvang en buitenschoolse opvang".

Deze bestemming is in onderhavig bestemmingsplan met name toegekend aan educatieve voorzieningen in het plangebied, zoals een school. Bedrijfswoningen zijn hierbij niet toegestaan.

Binnen de bouwregels zijn normen gesteld voor de hoofdgebouwen en voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde. Voor al deze bouwwerken gelden maxima ten aanzien van goothoogten, bouwhoogten et cetera. Hoofregel is dat alle gebouwen (dus ook bijgebouwen en aan- en uitbouwen) binnen het bouwvlak moeten worden opgericht. De toegestane hoogte is steeds aangegeven op de verbeelding. De hoogten van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn in algemene zin geregeld in de regels van het plan.

4.3.5 **bestemmingen "Groen", "Natuur", "Verkeer", "Verkeer-Verblijfsgebied" en "Water"**

Structureel groen (plantsoenen, groensingels, speelvoorzieningen et cetera) heeft de bestemming "Groen" gekregen. Kleine(re) stukjes groen zijn in de regel in de verkeersbestemmingen opgenomen. Hierdoor is een zekere flexibiliteit in de inrichting van de openbare ruimte gewaarborgd.

De bestemming Natuur is toegekend aan die percelen die natuurlijke en/of landschappelijke waarden hebben.

De wegen en straten en dergelijke en daarmee samenhangende infrastructuur zijn bestemd tot Verkeer en Verkeer - Verblijfsgebied. De eerste bestemming is toegekend aan wegen met een functie voor het doorgaande verkeer, de tweede voor woonstraten en wegen met een functie voor bestemmingsverkeer.

Bij de vormgeving van de verbeelding is als uitgangspunt gekozen dat alleen grotere groen- en watereenheden als zodanig worden bestemd en dat kleinere elementen worden geschaard onder een aanpalende bestemming Groen, Verkeer of Verkeer - Verblijfsgebied. Ook hiervoor is gekozen in verband met de beoogde flexibiliteit.

De aanwezige watergang is bestemd tot Water.

4.3.6 **bestemmingen "Recreatie" en "Sport"**

De recreatieve gronden en volkstuinten zijn voorzien van de bestemming Recreatie. Binnen deze bestemmingen kunnen recreatieve voorzieningen en volkstuinten met bijbehorende bebouwing en voorzieningen worden opgericht. De voor Sport aangewezen gronden zijn bestemd voor sportactiviteiten (zoals bijvoorbeeld kart/skelterbaan, (kunst)ijsbaan, manege, skibaan, sportvelden, sporthal, stadion, squashcentrum, tennisbaan, wielerskeelerbaan, zwembad) met bijbehorende bebouwing en voorzieningen.

4.3.7 **bestemming "Tuin"**

De bestemming "Tuin" is toegekend aan de gronden, veelal de voortuinen, gelegen bij de bestemming "Wonen". Op gronden met deze bestemming zijn alleen bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en uitbouwen in de vorm van erkers (behorende bij de aangrenzende woningen in de bestemming "Wonen") toegestaan.

4.3.8 **bestemming "Wonen"**

Deze bestemming is toegekend aan alle gronden waarop zich één of meer woningen bevinden. Op de verbeelding is onderscheid gemaakt tussen verschillende type woningen: vrijstaande woningen, aangebouwde woningen, rijenwoningen en gestapelde woningen.

Op de verbeelding heeft niet elke woning afzonderlijk een eigen bestemmingsvlakje gekregen, noch is voor elke woning afzonderlijk altijd een bouwvlak aangewezen. Gekozen is voor bestemmingsvlakken die zo veel mogelijk een heel woonblok omvatten. Binnen deze bestemmingsvlakken is voor alle woningen tezamen één bouwvlak aangewezen.

Binnen de bouwregels wordt onderscheid gemaakt tussen hoofdgebouwen, aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde. Voor deze bouwwerken gelden maxima ten aanzien van goothoogten, bouwhoogten et cetera. Alleen voor hoofdgebouwen zijn goot- en bouwhoogte op de verbeelding aangeduid. Voor het overige is het uitgeschreven in de regels. Daarnaast is, gerelateerd aan het type woning, in de regels aangegeven welke afstand in acht moet worden genomen ten opzichte van de zijdelingse perceelgrens.

Deze normen beogen met name te voorkomen dat een bouwperceel volledig wordt bebouwd en dat stedenbouwkundig gezien ongewenste situaties ontstaan.

Van deze normen kan beperkt worden afgeweken door collega van burgemeester en wethouders.

De regels bij deze bestemming bieden de mogelijkheid tot het uitoefenen van aan huis gebonden beroepen. Door middel van een afwijkingsmogelijkheid kunnen ook bedrijfsmatige activiteiten in een woning worden toegelaten. Bij de afwijkingsbevoegdheid gelden diverse voorwaarden. Op enkele plaatsen, daar waar deze bedrijfjes nu ook al voorkomen, zijn deze bij recht toegestaan.

In artikel 1 zijn omschrijvingen van de begrippen 'aan huis verbonden beroep' en 'aan huis verbonden bedrijf' opgenomen. Van belang is dat het beroep en het bedrijf worden uitgeoefend door de bewoner van de woning. Bij een aan huis verbonden beroep is daarbij geen personeel toegestaan. Voor wat betreft webwinkels geldt dat webwinkels met opslag en een verzendfunctie worden gezien als een aan huis verbonden bedrijf. Een webwinkel met beperkte afhaal mogelijkheden kunnen onder de aan huis verbonden

beroepen worden geschaard. Een webwinkel waarbij alleen elektronische transacties tot stand komen past binnen de reguliere woonfunctie. Te allen tijde geldt dat de publieks-aantrekkende werking geen nadelige gevolgen mag hebben en dat geen sprake mag zijn van ruimtelijke uitstraling.

4.3.9 Dubbelbestemming "Leiding – Riool"

Ter plaatse van de in het plangebied gelegen persleidingen is een zone ter bescherming van de gasleiding opgenomen. Aan de zone is een aanlegvergunningstelsel gekoppeld, om te voorkomen de leidingen wordt beschadigd door werkzaamheden in de bodem.

4.3.10 Dubbelbestemmingen "Waarde - Archeologische verwachting"

In dit bestemmingsplan zijn eventueel aanwezige archeologische resten beschermd volgens de gemeentelijke archeologische beleidskaart. De daarop aangegeven zones met middelhoge en hoge verwachtingswaarden zijn overgenomen in zogeheten dubbelbestemmingen, waarmee naast de ter plaatse voorkomende hoofdbestemming, tevens archeologische resten worden beschermd. Dit is gedaan door in de regels van het bestemmingsplan de verplichting op te nemen tot het laten uitvoeren van archeologisch onderzoek door de aanvrager van de vergunning. Kleine en ondiepe ingrepen zijn hierbij uitgezonderd.

Voor elke archeologische zone geldt specifiek beleid, zoals aangegeven op de als bijlage bijgevoegde archeologische beleidskaart. Deze omschrijving geeft tevens aan bij welke mate van verstoring (oppervlakte en diepte) archeologisch onderzoek moet worden gedaan. Het beleid van de archeologische advieskaart is overgenomen in 5 dubbelbestemmingen 'Waarde – Archeologische verwachting'. Hierbij geldt in Tolkamer het volgende onderzoeksregime:

- Archeologische verwachting 1: onderzoek > dan 30 cm beneden maaiveld
- Archeologische verwachting 3: onderzoek > 100 m² en > dan 30 cm beneden maaiveld

4.3.11 Dubbelbestemmingen "Waterstaat – Waterkering", "Waterstaat – Waterlopen" en "Waterstaat – Waterstaatkundige functies".

Deze dubbelbestemmingen zorgen voor een planologische bescherming van de aanwezige waterkeringen, waterlopen en het rivierbed van de Rijn.

5 DE PROCEDURE

5.1 ALGEMEEN

De procedure voor vaststelling van een bestemmingsplan is geregeld in de Wet ruimtelijke ordening. Aangegeven is dat tussen de gemeente en verschillende instanties waar nodig overleg over het plan moet worden gevoerd, voordat een ontwerpbestemmingsplan ter visie kan worden gelegd. Bovendien is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing (zienswijzenprocedure).

5.2 OVERLEG

Op grond van artikel 3.1.1. Besluit ruimtelijke ordening is het voorontwerpbestemmingsplan voorgelegd aan het waterschap en aan die diensten van provincie en rijk die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen die in het plan in het geding zijn. Alle inspraak- en overlegreacties zijn samengevat en van een antwoord voorzien in de als bijlage bij dit bestemmingsplan gevoegde 'Responsnota voorontwerpbestemmingsplan Tolkamer' d.d. 14 november 2012.

5.3 INSpraak

Het voorontwerpbestemmingsplan heeft vanaf 16 februari 2012 gedurende 6 weken ter visie gelegen. Tijdens deze periode zijn enkele inspraakreacties ingediend. Daarnaast is overleg gevoerd in het kader van artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening en zijn door enkele instanties reacties ingediend. Alle inspraak- en overlegreacties zijn samengevat en van een antwoord voorzien in de als bijlage bij dit bestemmingsplan gevoegde 'Responsnota voorontwerpbestemmingsplan Tolkamer' d.d. 14 november 2012. Ten aanzien van voorontwerpbestemmingsplan Tolkamer Boterdijk 2009 heeft in 2009 reeds inspraak plaatsgevonden. De Nota inspraak is als bijlage bijgevoegd.